

/pas/

Pornim vremurile bune
Votăm Partidul Acțiune și Solidaritate

MOLDOVA

VREMURILOR

BUNE

PROGRAM ELECTORAL
Alegerile parlamentare din 11 iulie 2021
Partidul Acțiune și Solidaritate

/pas/

MANIFEST

Victoria covârșitoare a Maiei Sandu a arătat că majoritatea cetățenilor vor o schimbare spre bine. Moldova, lovită de criză, migrație, secetă, pandemie, dar mai ales lovită de hoți fără limite, de hoți de miliarde, are nevoie de o gură de aer. Moldova are nevoie de un Parlament responsabil și de un guvern stabil care vor asigura creșterea economică, dreptatea și echitatea socială. Perioada de furt, fărădelege, dezbinare și sărăcire intenționată a celor mulți poate să se încheie în 2021. Oamenii vor să trăiască bine la ei acasă, alături de cei dragi. Să se simtă liberi, să se bucure de prosperitate, să-și vadă munca apreciată, să știe că ceea ce e a lor nu va fi furat.

Oamenii vor să vadă cum dreptatea taie poftele celor care îi fură. Oamenii vor un stat care îi protejează și care pune hoții la închisoare, nu la șefie. Vor să îi vadă înstăriți pe cei care muncesc, promovați pe cei care merită, aleși pe cei care își țin promisiunile.

Moldova are în 2021 marea șansă să intre într-o perioadă de dezvoltare stabilă, de creștere economică, de deschidere, acumulare și construcție. Cetățenii simt acest moment, iar așteptarea unei victorii decisive e în ochii și inimile tuturor. Oamenii au cerut alegeri anticipate și oamenii au ieșit învingători.

Vin vremuri bune pentru țara noastră. Vin vremuri în care vom trăi mai bine, mai liber, mai liniștiți, în bună înțelegere. Pornim pe un nou drum, unul al muncii prețuite, al avuției acumulate cinstit, al respectului față de cetățean și al încrederii în viitor.

Pornim vremurile bune.

Votăm Partidul Acțiune și Solidaritate.

CONȚINUT

MANIFEST	2
CONȚINUT	3
UNDE ÎNCERCĂM SĂ AJUNGEM – 5 OBIECTIVE NAȚIONALE	4
1. DREPTATE, ORDINE ȘI DISCIPLINĂ	4
2. LOCURI DE MUNCĂ ACASĂ ȘI FAMILII UNITE	4
3. PENSIE MINIMĂ DE 2 000 DE LEI	4
4. DOUĂ MILIARDE DE LEI ANUAL PENTRU PROIECTE DE MODERNIZARE A SATELOR	5
5. SCOATEREA MOLDOVEI DIN IZOLARE ȘI APROPIEREA DE UNIUNEA EUROPEANĂ	5
CE ÎNSEAMNĂ VREMURI BUNE?	6
VREMURI BUNE PENTRU FAMILII CU COPII	6
VREMURI BUNE PENTRU LOCALITĂȚI ȘI OAMENII DIN SATE ȘI ORAȘE	6
VREMURI BUNE PENTRU PENSIONARI	7
VREMURI BUNE PENTRU TINERI	7
VREMURI BUNE PENTRU FEMEI	7
VREMURI BUNE PENTRU MOLDOVENII DIN DIASPORĂ	7
VREMURI BUNE PENTRU ANTREPRENORI	8
VREMURI BUNE PENTRU AGRICULTORI	8
VREMURI BUNE PENTRU CHIȘINĂU	9
VREMURI BUNE PENTRU ANGAJAȚII ÎN SECTORUL PUBLIC	9
PRIMELE 10 LEGI PENTRU VREMURI BUNE	11
PROIECTE DE INVESTIȚII PENTRU VREMURI BUNE	12
POLITICI SECTORIALE	14
BUNA GUVERNARE	14
JUSTIȚIE ȘI ANTI-CORUPȚIE	14
ECONOMIE ȘI ANTREPRENORIAL	16
SĂNĂTATE	20
PROTECȚIE SOCIALĂ ȘI MUNCĂ	22
FINANȚE PUBLICE	23
AGRICULTURĂ	25
PROTECȚIA MEDIULUI	26
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI AUTONOMIE LOCALĂ	27
EDUCAȚIE ȘI CERCETARE	28
CULTURĂ	30
TINERET ȘI SPORT	31
MASS-MEDIA LIBERĂ	32
POLITICI PENTRU DIASPORĂ	32
POLITICĂ EXTERNĂ	33
INTEGRARE EUROPEANĂ	35
AFACERI INTERNE	35
SECURITATE ȘI APĂRARE	37
REINTEGRAREA ȚĂRII	38

UNDE VREM SĂ AJUNGEM – 5 OBIECTIVE NAȚIONALE

Partidul Acțiune și Solidaritate luptă pentru un Parlament curat și integru și pentru un Guvern profesionist și responsabil, care să realizeze viziunea de dezvoltare a țării propusă de Maia Sandu și votată de un număr record de cetățeni în alegerile prezidențiale. Oamenii cer o transformare fundamentală a statului, astfel ca toate autoritățile și instituțiile statului să lucreze pentru oameni și pentru bunăstarea țării. Clasa politică, conducătorii instituțiilor publice și angajații statului trebuie să inspire încredere, astfel ca oamenii să fie siguri în ziua de mâine, iar agenții economici să investească și să creeze locuri de muncă.

În consecință, Partidul Acțiune și Solidaritate luptă pentru o majoritate pro-europeană stabilă în Parlament și un Guvern cu un mandat deplin, care să poată realiza cele 5 obiective naționale majore susținute de cetățeni în cadrul alegerilor prezidențiale:

1. Dreptate, ordine și disciplină

Vom face dreptate la noi în țară. Judecătorii și procurorii corupți vor fi dați afară din sistem. Hoții vor fi pedepsiți, iar averile acestora vor fi confiscate. Funcționarii care vor cere mită sau vor hărțui oamenii de afaceri vor fi pedepsiți și eliberați din funcție. Toate instituțiile statului vor lucra pentru oameni și nu împotriva lor. Toți vor fi egali în fața legii.

2. Locuri de muncă acasă și familii unite. Până în 2025, salariul mediu pe economie va ajunge la 15.000 de lei.

Vom promova investiții în economie ca să creăm cât mai multe locuri de muncă bine plătite acasă. Vom sprijini deschiderea întreprinderilor de prelucrare a producției agricole în raioane pentru mai multe locuri de muncă în orașe și sate și pentru ca fermierii să aibă unde vinde producția. Vom simplifica semnificativ regulile de activitate pentru întreprinderile mici și mijlocii, iar statul va sprijini deschiderea noilor afaceri. Vom susține afacerile prin creșterea accesului la finanțare și programe de instruire a antreprenorilor.

Vom susține familiile cu copii prin reducerea impozitelor plătite din salariu. Astfel, familiile vor avea 2000 de lei în plus pentru fiecare copil. De asemenea, vom majora ajutorul pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1000 de lei pe lună pentru fiecare copil.

3. Pensie minimă de 2000 de lei

Ne angajăm să creștem pensia minimă la cel puțin 2000 de lei pe lună. Vom opri hoțiile și vom relansa economia, iar banii obținuți ne vor permite să creștem toate pensiile. Vom aduce bani europeni pentru crearea „Fondului de Argint”, din care vom asigura servicii de îngrijire pentru bătrânii nevoiași și singuri (asistență medicală la domiciliu, prânzuri calde, alte servicii de îngrijire). Vom compensa integral costurile medicamentelor pentru pensionarii cu cele mai mici pensii.

4. Două miliarde de lei anual pentru proiecte de modernizare a satelor

Cu ajutorul partenerilor europeni, vom aduce câte 2 miliarde de lei anual pentru dezvoltarea satelor: pentru crearea locurilor de muncă în sate, pentru apeducte și canalizare, pentru reparația școlilor și grădinițelor, pentru modernizarea piețelor și pentru gestionarea deșeurilor. Primăriile vor putea accesa direct fondurile pentru dezvoltarea comunităților.

5. Relații internaționale puternice și apropierea de Uniunea Europeană

Vom continua eforturile Președintelui Maia Sandu de a dezvolta relații bune cu România, Ucraina, UE, SUA, Rusia și alte țări, în folosul cetățenilor. Vom face pașii necesari pentru integrarea europeană. Vom avea grijă ca ambasadele și consulatele să ajute cetățenii noștri de peste hotare și să promoveze exporturile moldovenești peste tot în lume. Vom munci ca Moldova să aibă sprijin internațional, acces la investiții și ajutor financiar pentru infrastructură și dezvoltare.

CE ÎNSEAMNĂ VREMURI BUNE?

Vremurile bune înseamnă posibilitatea pentru fiecare om să-și realizeze potențialul și să trăiască fericit în Moldova. Vremurile bune înseamnă oportunități de învățare și dezvoltare pentru copii, locuri de muncă și bunăstare pentru adulți, acces la servicii calitative de sănătate și o bătrânețe asigurată pentru vârstnici. Vremurile bune înseamnă autorități publice locale și centrale care respectă cetățenii, promovează interesul public și nu fură banii noștri.

Partidul Acțiune și Solidaritate va porni vremurile bune prin promovarea, în fiecare zi, a legilor și deciziilor care aduc beneficii reale pentru oameni și promovează dreptatea și solidaritatea socială. Guvernul condus de Maia Sandu și miniștrii PAS din Guvernul Sandu au început promovarea unor astfel de decizii în 2019. Deputații PAS au înaintat peste 150 de inițiative legislative care au abordat problemele reale ale oamenilor. Cu susținerea oamenilor, vom governa într-un mod care nu doar va impulsiona creșterea economiei, dar va oferi soluții concrete pentru problemele oamenilor.

Vremuri bune pentru familii cu copii

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru familiile Moldovei, pentru viitorul copiilor noștri. Vrem ca familiile să rămână să-și crească copiii în Moldova, ca părinții să fie siguri de ziua de mâine și să aibă condiții bune pentru copiii lor: educatori și profesori care să-i învețe carte, medici profesioniști, posibilități de a petrece timpul liber frumos, o perspectivă clară pentru viitorul copiilor.

Miniștrii și deputații PAS au propus măsuri care să crească veniturile familiilor și să le ofere ajutorul statului în pandemie. Guvernul Maia Sandu a majorat indemnizația pentru copii la naștere cu 1 600 de lei. Deputații PAS au elaborat inițiative legislative pentru acordarea unei alocații părinților care au supravegheat copiii pe perioada închiderii grădinițelor și pentru racordarea orelor de aflare la grădiniță cu regimul de lucru al părinților. În continuare, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom crește până la 10.000 de lei indemnizația pentru nașterea copiilor și vom majora cu 50% scutirile fiscale pentru copii.

- Vom renova cel puțin 500 de grădinițe, inclusiv cu sprijinul României și al partenerilor internaționali, și vom extinde serviciile de creșe-grădinițe.
- Vom asigura condiții adecvate pentru igiena și sănătatea copiilor și elevilor prin construcția și repararea blocurilor sanitare și a cantinelor moderne în toate școlile și grădinițele.
- Vom majora ajutorul pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1000 de lei pe lună.
- Vom reglementa în Codul Muncii programul flexibil de muncă, astfel ca părinții să poată face față sarcinilor de serviciu și responsabilităților de familie.
- Vom iniția un program național special pentru promovarea lecturii, științelor și artelor pentru elevi, prin care vor fi sprijinite proiectele educațional-culturale ale bibliotecilor, muzeelor, teatrelor și caselor de cultură.
- Vom modifica legislația pentru a încuraja deschiderea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor de către angajatori.
- Vom asigura flexibilitate mai mare concediului de îngrijire a copilului pentru ambii părinți.

Vremuri bune pentru oamenii din satele și orașele Moldovei

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru toți cetățenii - oamenii din sate și orașele mici, care merită condiții de viață înalte și un trai bun acasă. Vremuri bune înseamnă condiții bune de trai în localități, cu drumuri bune și mobilitate spre centrele mai mari, sisteme de apă și canalizare moderne, infrastructură socială și comunitară dezvoltată.

Partidul Acțiune și Solidaritate a promovat reforme pentru orientarea impozitelor direct la primării, astfel ca din acești bani să fie implementate proiecte proprii în localități. În 2019, am orientat 100% din impozitul pe venitul persoanelor fizice spre sate și orașe mici, iar din 2020 localitățile au primit peste 600 milioane de lei mai mult în bugetele locale. Partidul Acțiune și Solidaritate va promova în continuare descentralizarea și va susține eforturile Președintelui Maia Sandu de a găsi sprijin la partenerii externi pentru dezvoltarea satelor și orașelor mici. În special, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom orienta 50% din taxa pe resurse naturale și 100% din taxa pentru folosirea drumurilor direct în bugetele localităților. Vom orienta o parte din impozitul pe venitul persoanelor juridice direct în bugetele localităților.
- Cu ajutorul partenerilor europeni, vom aduce câte 2 miliarde de lei anual pentru dezvoltarea satelor: pentru crearea locurilor de muncă în sate, pentru ape ducte și canalizare, pentru reparația școlilor și grădinițelor, pentru gestionarea deșeurilor.
- Vom aloca în bugetele locale mijloace financiare pentru reparația drumurilor și pentru alte proiecte locale (inclusiv din Fondul Ecologic Național, Fondul de Dezvoltare Regională și alte fonduri) după o formulă transparentă și independentă de culoarea politică a autorităților centrale.
- Vom reduce necesarul de cofinanțare din partea autorităților publice locale pentru proiectele naționale și vom crea un fond național pentru acoperirea parțială a contribuției financiare la implementarea proiectelor finanțate din fondurile externe.

Vremuri bune pentru pensionari

Pornim vremurile bune pentru pensionari. Persoanele în vârstă trebuie să-și trăiască bătrânețea în demnitate și să aibă acces la servicii sociale din partea statului. Echipa PAS va munci pentru ca economia să crească, pentru ca mai mulți oameni să poată lucra acasă și, drept rezultat, să fie majorate pensiile tuturor.

Miniștrii și deputații PAS au promovat mai multe inițiative pentru creșterea veniturilor pensionarilor. Guvernul Sandu a dublat alocația pentru persoanele vârstnice fără pensie de la 215 la 539 lei și a accelerat recalcularea pensiei pentru cei care au lucrat după pensionare, ca să fie luați în considerație anii lucrați. De asemenea, deputații PAS au elaborat și promovat proiectul de lege privind creșterea pensiei minime și echivalarea graduală a acesteia cu valoarea minimului de existență. În continuare, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom crește pensia minimă până la cel puțin 2000 de lei pe lună. Aceasta înseamnă și majorarea pensiei minime pentru dizabilitate și respectiv a pensiei și a alocațiilor pentru dizabilitate.
- Vom adopta un mecanism de creștere a pensiilor în baza creșterii economice și ținând cont de majorarea salariului mediu.
- Vom asigura recalcularea anuală a pensiei pentru toți cei ce continuă să muncească după pensionare.
- Vom compensa 100% din costul medicamentelor pentru persoanele în vârstă cu venituri mici.
- Vom deschide mai multe secții pentru bătrâni în spitale, inclusiv secții pentru îngrijirea vârstnicilor, astfel ca bolile cronice să fie tratate nu doar la Chișinău, dar și în raioane.
- Vom face dreptate în sistemul de pensionare prin micșorarea pensiilor foarte mari achitate funcționarilor.
- Vom susține inițiativa Președintelui Maia Sandu de creare a „Fondului de Argint” - un program de asistență pentru vârstnici, pentru a le asigura o bătrânețe ușoară și demnă. Acest fond va oferi servicii de sprijin și îngrijire, cantine sociale și un prânz cald pe zi pentru pensionarii aflați în sărăcie și pensionarii singuri, precum și asistență informațională și juridică pentru accesarea serviciilor publice.

Vremuri bune pentru tineri

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru tinerii Moldovei. Vrem ca tinerii să vrea să trăiască acasă, să aibă acces la studii calitative și relevante timpului, să aibă locuri de muncă bine plătite, să aibă oportunități de carieră și dezvoltare profesională și să-și poată întemeia o familie în Moldova cu încredere în viitor.

Echipa PAS a adunat în jurul său cea mai tânără echipă politică din Moldova, cu mulți tineri inteligenți, educați, muncitori. Mulți dintre ei au învățat la cele mai bune universități din lume și au revenit acasă ca să schimbe lucrurile. Maia Sandu a făcut reforma bacalaureatului pentru ca tinerii să fie apreciați pe dreptate pentru munca lor și a început schimbări la școlile profesionale și colegii pentru ca fiecare tânăr să aibă o profesie. În continuare, vom prioritiza următoarele direcții pentru tineri:

- Vom oferi elevilor posibilitatea de a alege între mai multe discipline și oportunități de învățare, prin implementarea reformei curriculare și inovațiilor educaționale în învățământul general.
- Vom asigura condiții adecvate pentru igiena și sănătatea elevilor prin construcția și repararea blocurilor sanitare și cantinelor moderne în toate școlile.
- Vom aloca cel puțin 10 milioane de lei anual pentru granturi destinate tinerilor, inclusiv pentru tinerii artiști, cercetători, activiști, oameni de creație, sportivi și jurnaliști.
- Vom introduce un portal comun de depunere a actelor online pentru toate universitățile din țară.
- Vom implementa un program de stagiere de 6-12 luni pentru tineri absolvenți în instituțiile publice și companiile de stat.
- Vom aloca cel puțin 5 milioane de lei pe an pentru susținerea organizațiilor de lansare a afacerilor start-upurilor și pentru educație financiară.
- Vom susține tinerele familii prin reducerea impozitelor plătite din salariu. Astfel, familiile tinere vor avea 2.000 de lei în plus pentru fiecare copil.
- Vom promova un program de renovare a sălilor de sport și vom încuraja utilizarea spațiilor școlare (sală de sport, sală de calculatoare, bibliotecă) de către elevi și tineri, în afara orelor, pentru activități de recreere.
- Vom oferi certificate-cadou (vouchere) pentru programe de recreere și educație nonformală tinerilor cu dizabilități, din familii social vulnerabile și grupuri marginalizate.

Vremuri bune pentru femei

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru femeile Moldovei. Partidul Acțiune și Solidaritate crede cu tărie că femeile sunt capabile să conducă cele mai importante instituții și organizații. Vremuri bune pentru femei înseamnă implicarea femeilor în politică și în viața socială, promovarea femeilor în funcții de conducere, salarii egale pentru muncă egală, oportunități egale pentru fete, și combaterea discriminării și violenței împotriva femeilor.

Deputații Partidului Acțiune și Solidaritate au promovat modificările legislative care au asigurat un număr relativ egal de femei și bărbați pe listele electorale ale partidelor politice, iar Guvernele propuse de PAS au avut o reprezentare egală de femei și bărbați. În continuare, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom reduce diferența în salariu mediu al femeilor și bărbaților până la sub 10% prin transparentizarea salarială.
- Vom încuraja participarea taților la creșterea copiilor prin flexibilizarea concediului de îngrijire a copilului.
- Vom reglementa în Codul Muncii programul flexibil de muncă, astfel ca părinții să poată face față sarcinilor de serviciu și responsabilităților de familie.
- Vom consolida mecanismele de combatere a violenței în familie și hărțuire sexuală și vom dezvolta servicii de suport pentru victimele violenței domestice.
- Vom continua programele de susținere a femeilor în afaceri, inclusiv prin acordarea granturilor și serviciilor de consultanță în afaceri.

Vremuri bune pentru moldovenii din diasporă

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru cetățenii din diasporă și pentru rudele lor rămase acasă. Echipa PAS vrea ca părinții și rudele rămase la baștină să fie în siguranță, iar cei plecați să se mândrească cu țara noastră și să vrea să se întoarcă acasă.

Partidul Acțiune și Solidaritate a asigurat dreptul la vot al cetățenilor din diasporă prin modificări legislative ce au permis votarea în baza pașaportului expirat. Guvernul Maia Sandu a atras specialiști din diasporă la cele mai înalte funcții, inclusiv prin intermediul platformei Plus 373, create de moldovenii din afara țării. Echipa PAS va porni construcția unui stat care își protejează cetățenii oriunde s-ar afla. În special, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom adopta o lege a repatrierii, pentru ca moldovenii care au muncit mai mulți ani peste hotarele țării să-și poată repatria averea, inclusiv mașina și bunurile personale, fără plata unor impozite adiționale.
- Vom extinde serviciile consulare, măbind numărul de acte care pot fi eliberate de consulate, în special declarațiile de venit, certificatele bunurilor imobile și certificatele de componentă a familiei, pentru a ajuta cetățenii noștri plecați peste hotare să-și perfecteze actele necesare pe loc în țara gazdă.
- Vom reduce taxele consulare pentru serviciile consulare de bază, cuantumul cărora este mult mai mare decât pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv taxele pentru obținerea pașaportului și buletinului de identitate și pentru înregistrarea divorțului.
- Vom susține și continua eforturile Președintelui Maia Sandu de negociere cu țările lumii pentru recunoașterea permiselor de conducere, posibilitatea de a primi pensie acasă, facilitarea transportului pasagerilor și coletelor și îmbunătățirea condițiilor de trai pentru moldovenii aflați în străinătate.
- Vom susține moldovenii reveniți din străinătate care intenționează să-și deschidă o afacere, inclusiv prin extinderea participării statului la programul PARE după formula 1+2.

Vremuri bune pentru antreprenori

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru antreprenori. Republica Moldova are nevoie de o economie puternică care să ofere locuri de muncă bine plătite oamenilor. Vremurile bune pentru antreprenori înseamnă legi clare, stabile, și aplicate în mod egal și echitabil. Vremurile bune înseamnă un stat și funcționari care să ajute dezvoltarea și creșterea afacerilor, nu să le pună bețe în roate. Vremurile bune înseamnă demontarea monopolurilor la export și a schemelor de contrabandă care sufocă producătorii locali. Vremurile bune înseamnă aplicarea justă a legii în instanțele de judecată și dreptate în accesul la contractele cu statul. Vremuri bune înseamnă investițiile statului în infrastructură și crearea condițiilor pentru creșterea competitivității produselor locale.

Guvernul Sandu a oprit contrabanda și schemele de corupție și a început a curăța instituțiile statului, oferind posibilitate antreprenorilor să lucreze. Maia Sandu și echipa PAS au insistat încă din martie, de la începutul pandemiei, pe soluții pentru criza economică actuală, inclusiv subvenționarea salariilor, amânarea plăților la credite și

garantarea creditelor. Partidul Acțiune și Solidaritate va lucra în continuare pentru reducerea semnificativă a costului desfășurării unei afaceri și a riscurilor legate de intervenția instituțiilor statului. În special, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom curăța justiția și instituțiile statului ca ele să lucreze pentru oameni și interesul public, nu împotriva lor. Vom insista pe reguli și impozite mai puține, previzibile, consultate cu mediul de afaceri și respectate în mod egal de toți, în condiții de concurență adevărată.
- Vom opri controalele abuzive care hărțuiesc antreprenorii. Vom dispune efectuarea controalelor totale nu mai des decât o dată la 3 ani și vom adopta reguli clare și exhaustive pentru controale repetate. Majoritatea controalelor vor fi consultative, iar amenziile vor putea fi aplicate doar după avertizarea prealabilă.
- Vom schimba total sistemul de facturi prin acceptarea cecurilor de casă și control, a bonurilor fiscale în calitate de documente care confirmă cheltuielile și acceptarea facturilor scanate și trimise electronic ca dovadă contabilă.
- Vom asigura acces la surse diversificate de finanțare prin extinderea drepturilor și protejarea debitorilor în sistemul bancar și de micro-finanțare. Vom mobiliza resurse europene pentru Fondul de Antreprenariat și Creștere Economică - un fond local de investiții care să ofere diverse tipuri de finanțare pentru creșterea întreprinderilor mici și mijlocii, în special a întreprinderilor noi.
- Vom reexamina în ansamblu sistemul facilităților fiscale și vamale și vom elabora un mecanism care să prioritizeze creșterea afacerilor mici și crearea locurilor de muncă. De exemplu, vom introduce cota 0% la impozitul pe venitul reinvestit pentru întreprinderile cu până la 10 angajați, vom oferi stimulente pentru tranzacții electronice și vom orienta suportul statului pentru sectoare cu valoare adăugată înaltă.
- Vom implementa reforme în educație, în special, în învățământul profesional tehnic și superior pentru a ridica nivelul de calificare a forței de muncă.

Vremuri bune pentru agricultori

Pe 11 iulie pornim vremurile bune pentru agricultori. Vremuri bune pentru agricultori înseamnă acces la finanțare și la semințe pentru a efectua lucrările necesare pentru anul viitor. Vremuri bune înseamnă suport din partea statului prin subvenții și programe care să-i ajute să crească culturi cu valoare adăugată înaltă, să vândă nu doar materie primă, dar și produse agroalimentare prelucrate, ambalate și promovate bine, care să genereze mai multe vânzări și mai multă valoare pentru economia națională.

Guvernul Maia Sandu a crescut cota de export în UE pentru agricultori și produsele noastre. Au fost mărite cu 100% cotele pentru struguri, cu 50% pentru prune și a fost obținută o cotă semnificativă pentru cireșe. Deputații Partidului Acțiune și Solidaritate au venit cu mai multe inițiative legislative pentru susținerea gospodăriilor țărănești și a agricultorilor afectați de secetă. În continuare, vom prioritiza următoarele direcții:

- Vom majora Fondul de subvenționare până la 1,5 miliarde anual și vom orienta suportul statului pentru producătorii care investesc în agricultura de valoare înaltă și tehnologii de producere și în procurarea sistemelor de protecție contra calamităților naturale.

- Vom suspenda obligațiile fiscale și procedurile de executare silită în privința gospodăriilor țărănești de fermieri inactive.
- Vom negocia sprijin pentru agricultură și dezvoltare rurală oferit în cadrul Parteneriatului Estic al UE. Vom negocia cote mai mari de export pe piața UE pentru mai multe tipuri de produse agroalimentare.
- Vom crea un Centru Agroalimentar Modern și vom dezvolta infrastructura post-recoltă (inclusiv centre de logistică, depozitare) la nivel regional, la care să aibă acces producătorii agricoli mici și care să ofere suport pentru facilitarea exporturilor.
- Vom stopa abuzurile marilor intermediari și monopolști care cumpără marfa micilor producători la prețuri mizere și vom crea un mecanism de stabilire a unui preț just. Vom lupta cu schemele din domeniul petrolier, astfel ca să avem prețuri mai mici la motorină.

Vremuri bune pentru angajații în sectorul public

Pe 11 iulie pornim vremuri bune pentru medici, profesori, polițiști, funcționari publici. Echipa PAS vrea să construiască un stat care lucrează pentru oameni, cu instituții publice moderne și profesioniste, unde angajații primesc salarii bune, sunt promovați după merit, nu sunt impuși să urmeze ordine ilegale, sunt dotați și instruiți și sunt respectați de societate.

Guvernul Sandu a crescut plata pentru gărzile de noapte din spitale și a inclus în bugetul pentru 2020 creșterea salariilor cu 10%, pentru toți bugetarii, și până la 30%, pentru învățători, educatori, asistenți de educatori, bucătari, lucrători sociali, bibliotecari, directori de instituții educaționale și pompieri. Echipa PAS va lupta cu corupția politică și va curăța clasa politică de la cap, începând cu politicienii și conducătorii de vârf ai țării. Vom susține și proteja funcționarii onești. Vom susține creșterea salariilor în sectorul public, combinată cu un sistem de promovare în baza meritelor și performanței. Vom promova reducerea birocrăției și eliminarea documentelor și rapoartelor inutile astfel ca angajații în sectorul public să se concentreze pe lucrul lor de bază. În continuare, vom prioritiza următoarele direcții:

Pentru medici:

- Vom construi două spitale regionale moderne - la Bălți și Cahul. Vom implementa un program național de modernizare a instituțiilor medicale finanțat din bugetul de stat, inclusiv cu participarea partenerilor străini în vederea renovării și dotării, în special, a instituțiilor medicale raionale.
- Vom asigura instituțiile medicale cu personal medical suficient și competent prin majorarea salariilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă și formarea continuă calitativă. Vom majora indemnizația pentru tineri specialiști, inclusiv prin compensarea cheltuielilor pentru locuințe și transport.
- Vom stimula utilizarea inovațiilor în medicină, inclusiv vom testa soluții de telemedicină după modelul francez.

Pentru cadrele didactice și manageriale:

- Vom investi într-un Centru Național pentru Educație și Leadership pentru asigurarea modernizării proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și manageriale.
- Vom asigura instituțiile de învățământ cu personal suficient și competent prin majorarea salariilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă și formarea continuă calitativă. Vom majora indemnizația pentru tineri specialiști, inclusiv prin compensarea cheltuielilor pentru locuințe și transport.
- Vom crește compensațiile bănești anuale acordate pentru achiziționarea bunurilor pentru creșterea profesională a cadrelor didactice și manageriale, de la 2000 la 4000 de lei.
- Vom elimina povara procesului dublu de evaluare a cadrelor didactice și de conducere, prin unificarea și simplificarea procesului de evaluare externă și atestare.
- Vom crea un Fond pentru Inovație în Educație, prin care instituțiile educaționale să poată obține finanțare pentru proiecte creative, elaborate împreună cu comunitatea și cu mediul de afaceri, pentru a-și îmbunătăți condițiile de studii, a se dezvolta și a oferi învățare de calitate copiilor, elevilor și studenților.

Pentru polițiști:

- Vom reforma Academia MAI Ștefan cel Mare pentru a răspunde nevoilor actuale de pregătire profesională a ofițerilor și vom moderniza sistemul de formare continuă, inclusiv prin extinderea utilizării tehnologiei (aplicații, dispozitive mobile).
- Vom elimina din sistem oamenii corupți și compromiși și vom asigura promovarea în carieră numai pe criterii de profesionalism, pregătire profesională și integritate, excluzând orice interferențe de ordin politic.
- Vom asigura o mai bună pregătire profesională și dotare a ofițerilor de poliție care să-i ajute la descoperirea infracțiunilor, la asigurarea ordinii publice, gestiunea frontierei și siguranței rutiere.
- Vom dezvolta un mecanism de protecție socială și juridică special pentru tinerii polițiști, inclusiv femei angajate ale poliției.

PRIMELE 10 LEGI PENTRU VREMURI BUNE

1. Creșterea pensiei minime, prin alocații suplimentare de la bugetul de stat.
2. Eliminarea amendării abuzive a antreprenorilor, prin introducerea în Codul Fiscal a mecanismului de avertizare prealabilă obligatorie înainte de aplicarea amenzilor.
3. Adoptarea legii repatrierii, pentru ca moldovenii care au muncit mai mulți ani peste hotarele țării să-și poată repatria averea, inclusiv mașina și bunurile personale, fără plata unor impozite adiționale.
4. Confiscarea averii pe care funcționarii și demnitarii nu o pot justifica, prin inițierea modificării Constituției.
5. Excluderea imunității deputaților pentru acte de corupție, prin inițierea modificării Constituției.
6. Introducerea evaluării externe a procurorilor și judecătorilor, prin adoptarea unei legi noi.
7. Oprirea acaparării întreprinderilor de importanță strategică de entități dubioase din țară și din exterior, inclusiv în domeniul energetic, telecomunicații și tehnologii informaționale, și piața media, prin adoptarea Legii pentru verificarea investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului.
8. Crearea unui Fond național pentru acoperirea contribuției financiare a administrației publice locale la implementarea proiectelor cu fonduri externe.
9. Responsabilizarea conducerii autorităților publice autonome și de reglementare aflate sub control parlamentar care s-au manifestat prin ineficiență în activitate sau au acționat în detrimentul interesului public, prin adoptarea unei legi de responsabilizare a acestora în fața Parlamentului.
10. Interzicerea construcțiilor capitale în spațiile verzi și în zonele protejate aferente unor monumente istorice, prin modificarea Legii privind spațiile verzi ale localităților urbane și rurale.

PROIECTE DE INVESTIȚII PENTRU VREMURI BUNE

Cu un Parlament curat și un Guvern responsabil, Moldova are șansa să intre într-o perioadă de dezvoltare stabilă, de creștere economică, de deschidere, acumulare și construcție. Reformele interne și libertatea antreprenorială, precum și deschiderea internațională pentru Președintele Maia Sandu și Guvernul PAS, vor permite acumularea resurselor la buget și mobilizarea finanțării pentru investiții publice de anvergură.

Partidul Acțiune și Solidaritate va prioritiza implementarea proiectelor de investiții publice pentru oameni și pentru creșterea economică pe termen lung a Moldovei. Aceste proiecte trebuie să fie realizate repede și calitativ și să ducă la îmbunătățirea vieții oamenilor. Pentru aceasta, ne vom concentra pe următoarele acțiuni chiar din primul an de guvernare:

- Ne vom concentra pe implementarea în practică a proiectelor pentru care există deja finanțare și care întârzie nemotivat, cum ar fi interconectarea energetică cu România, reabilitarea drumurilor sau gestionarea deșeurilor solide. În fiecare an, nici jumătate din bugetul care deja există pentru asemenea proiecte nu este executat. Vom crea o unitate de gestionare a proiectelor mari subordonată Primului Ministru, care va fi responsabilă de monitorizarea implementării proiectelor și raportarea transparentă a rezultatelor cetățenilor.
- Vom investi masiv în studii de fezabilitate și documentația tehnică pentru proiecte. În Moldova există multe idei pentru proiecte, dar nu există studii referitor la randamentul lor economic sau documentația tehnică este învechită. De exemplu, este nevoie de studii care ar arăta potențialul transportului feroviar marfar, capacitatea minimă a unui aeroport la Bălți sau dimensiunile optime pentru sisteme de irigare în anumite localități. Aceasta ne va permite să avem o listă prioritizată de proiecte pentru a obține finanțare ieftină și din partea partenerilor internaționali, fără a irosi banii și timpul.

- Vom depolitiza procesul de investiții publice. Vom investi în baza unor criterii clare de pregătire a proiectelor cu scopul îmbunătățirii vieții oamenilor și performanței economice, indiferent cum votează oamenii în localitate. Împărțirea resurselor pe criterii politice duce la întârzierea lucrărilor, la infrastructură necalitativă și la proiecte de care beneficiază un număr mic de oameni.
- Vom investi imediat în pregătirea inginerilor și managerilor de proiecte pentru a putea absorbi fondurile și realiza proiectele pregătite cât mai rapid și mai calitativ. Vom atrage ingineri și diverși specialiști din domeniul construcțiilor și infrastructurii din diasporă și vom crește locurile bugetare la universitățile noastre pentru pregătirea cadrelor noi.

Partidul Acțiune și Solidaritate va promova următoarele proiecte mari de investiții publice:

Energie

- Vom finaliza construcția stației electrice de tip back-to-back la Vulcănești și a liniei de transport între Vulcănești și Chișinău.
- Vom asigura funcționalitatea gazoductului Iași-Ungheni și integrarea gazoductului Iași-Chișinău în sistemul de alimentare cu gaze al Republicii Moldova.

Transport

- Vom reabilita și repara toate drumurile naționale care se află în stare rea și foarte rea - 2.800 km. Vom reabilita și repara 3.000 km de drumuri și străzi rurale.
- Vom construi 2 poduri peste Prut (Ungheni și Leova) și 1 peste Nistru (Iampol-Cosăuți). Vom reabilita podul Giurgiulești-Galați.
- Vom construi cale ferată cu ecartament european până la Chișinău.
- Vom examina fezabilitatea reabilitării aeroporturilor regionale Bălți-Leadoveni și Mărculești, inclusiv modernizarea tehnică și reabilitarea infrastructurii terminalelor și a pistelor.

Proiecte pentru dezvoltarea satelor și orașelor

- Vom construi sau reabilita 3.000 km de rețele centralizate de apă și canalizare. Vom conecta raioanele din centru la apeductul din Chișinău și raioanele din Nord la apeductul Bălți-Soroca.
- Vom construi sau reabilita 9 stații de epurare în orașele Edineț, Soroca, Orhei, Ungheni, Hâncești, Comrat, Strășeni, Ceadâr-Lunga și Cahul.

- Vom instala sau reabilita sistemul de iluminat modern pe 10.000 km de străzi și drumuri comunale.
- Vom construi poligoane moderne de stocare a deșeurilor în toate regiunile țării: nord, centru și sud. Vom implementa sortarea și reciclarea deșeurilor pentru a micșora volumul deșeurilor depozitate.
- Vom asigura reabilitarea termică și reparația fațadelor la 20% din blocurile din țară.
- Vom facilita dezvoltarea transportului modern în principalele orașe din țară – Chișinău, Bălți, Cahul, Soroca, Orhei, Edineț - prin extinderea rețelei electrice pentru transportul urban și achiziționarea de unități de transport modern.

Mediu

- Vom implementa un program complex pentru creșterea suprafeței terenurilor împădurite până la 25%.
- Vom repara capital nodul hidrotehnic Costești-Stînca.
- Vom reabilita sistemul de lacuri de acumulare, inclusiv decolmatarea lacurilor (extragerea și evacuarea mълului).

Educație

- Toate școlile și grădinițele vor avea blocuri și sisteme sanitare moderne.
- Vom renova cel puțin 500 de grădinițe, inclusiv cu sprijinul României și al partenerilor internaționali, și vom extinde serviciile de creșe-grădinițe.

Sănătate

- Vom construi două spitale regionale moderne – la Cahul și Bălți.

Cultură

- Vom restaura edificiul Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici”.
- Vom restaura complexul de edificii ale Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală.
- Vom restaura edificiul Bibliotecii Naționale.
- Vom restaura Circul de la Chișinău.

POLITICI SECTORIALE

BUNA GUVERNARE ȘI REFORMAREA CLASEI POLITICE

Pentru a atinge obiectivele naționale, Guvernul va asigura o bună guvernare în toate sectoarele. Guvernul va lua decizii într-un mod transparent și în consultări cu părțile interesate, va adopta reguli și proceduri rezonabile și centrate pe om, va cheltui resursele statului cu responsabilitate, va monitoriza implementarea reală și rapidă a tuturor proiectelor și va comunica regulat cu cetățenii. Un Guvern va putea lucra bine doar dacă în țară vor funcționa partide politice democratice și loiale statului și interesului public, libere de influența nefastă a unor grupări private sau oligarhice, care să-și ofere funcțiile de reprezentare tuturor cetățenilor RM, fără discriminare și cu bună credință.

Acțiuni prioritare:

- Promovarea măsurilor, inclusiv de ordin legislativ, prin care să se combată traseismul politic.
- Crearea unui mecanism oficial de petiționare online pentru cetățeni. Orice petiție care depășește 10.000 de semnături va putea fi discutată în Plenul Parlamentului Republicii Moldova.
- Asigurarea unui control riguros al aplicării legislației privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Vom înăspri dur pedepsele pentru finanțarea ilegală a partidelor.
- Colectarea și transparentizarea datelor statistice și administrative pentru monitorizarea implementării politicilor, serviciilor publice și proiectelor, inclusiv cu prezentarea grafică a datelor într-o formă ușor de înțeles pentru oameni;
- Restructurarea /re-ingineria proceselor de accesare a serviciilor publice de cetățeni și agenți economici (de ex. accesarea ajutorului de șomaj, recalcularea pensiilor, eliberarea unor acte și certificate) din perspectiva utilizatorului, astfel ca regulile să fie simple, clare și accesibile pentru toți;
- Consultarea proiectelor de hotărâri și legi în timp util și însoțite de analiza impactului de reglementare;
- Consultarea oamenilor de afaceri, a experților și partenerilor externi, pe platforma Consiliului Economic, pentru identificarea barierelor de dezvoltare pe lanțurile valorice în sectoare specifice ale economiei;
- Accesarea expertizei internaționale pentru promovarea strategică și eficientă a exporturilor și investițiilor de calitate care ar crea locuri de muncă și ar include Moldova în lanțuri valorice internaționale;
- Asigurarea unui dialog veritabil cu autoritățile publice locale pentru susținerea dezvoltării localităților și implementarea reală a politicilor anunțate în beneficiul fiecărui cetățean;
- Elaborarea unui Plan de Amenajare a Teritoriului Național, ca instrument de bază pentru prezentarea unei perspective strategice de dezvoltare multidimensională a țării pe termen lung în contextul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană;
- Crearea unui institut de foresight (previziune) care să informeze și să consulte Guvernul despre oportunitățile și riscurile pe termen lung în toate domeniile-cheie: economie, educație, știință, sănătate, apărare, etc. Acest institut va

permite Guvernului să ia decizii informate în contextul schimbărilor rapide care au loc la nivel local și global.

JUSTIȚIE ȘI ANTI-CORUPȚIE

Republica Moldova are nevoie de o justiție dreaptă și de o luptă reală împotriva corupției. Fără a combate corupția, țara nu se poate dezvolta, iar oamenilor nu li se poate asigura un nivel de trai decent. De aceea, ne propunem să construim un stat de drept veritabil, cu instituții funcționale, care să fie eficiente și să lupte, în primul rând, cu marea corupție.

Acțiuni prioritare:

- Reformarea Procuraturii Anticorupție (PA) după modelul DNA din România, cu limitarea competențelor acesteia exclusiv la marea corupție și restructurarea Centrului Național Anticorupție. Participarea la procesul de selectare a procurorilor PA a unei comisii independente de experți, inclusiv internaționali. PA va dispune de tot instrumentarul, dar și de independența necesară pentru a investiga dosare de mare corupție.
- După reformarea PA, constituirea Tribunalului și a Curții de Apel Anticorupție. Participarea la procesul de selectare a judecătorilor a unei comisii independente de experți, inclusiv internaționali. Tribunalul și Curtea de Apel Anticorupție vor examina în fond și, respectiv, în apel dosarele de mare corupție instrumentate de PA.
- Elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru modificarea Constituției care ar permite confiscarea averii pe care funcționarii și demnitarii nu o pot justifica;
- Elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru modificarea Constituției în vederea excluderii imunității Președintelui Republicii Moldova și a deputaților în Parlament pentru fapte de corupție.
- Modificarea și implementarea legislației cu privire la declararea averilor de către funcționarii și demnitarii publici, pentru a exclude declararea averilor la prețuri reduse sau eludarea declarării unor bunuri.
- Asigurarea verificării eficiente a averilor funcționarilor publici/demnitarii de către ANI, inclusiv prin invitarea unei misiuni internaționale de specialiști care să lucreze împreună cu inspectorii de integritate. Verificarea prioritara a averilor deputaților, miniștrilor, judecătorilor, procurorilor și altor funcționari și demnitari de rang înalt sau care dețin funcții sensibile la săvârșirea actelor corupționale.
- Reformarea Curții Supreme de Justiție. Micșorarea numărului judecătorilor și transformarea ei într-o instanță de casație care să asigure uniformizarea practicii judiciare. Participarea la procesul de selecție a noilor judecători ai CSJ a experților independenți, inclusiv internaționali.
- Introducerea unor mecanisme transparente și echitabile de alegere și numire a membrilor CSM și CSP în vederea asigurării funcționării eficiente a acestora. Asigurarea numirii și promovării judecătorilor și procurorilor de către CSM și CSP conform unor criterii obiective bazate pe merit, ținând cont de pregătirea profesională, de integritatea, de competențele și eficiența

candidaților, printr-o procedură transparentă, excluzând imixtiunea factorului politic sau a favoritismului. Revizuirea sistemului de instruire inițială și continuă a judecătorilor și procurorilor și reorganizarea Institutului Național al Justiției.

- Elaborarea, adoptarea și implementarea legii cu privire la evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor sub aspectul emiterii actelor ilegale și al corespunderii averilor cu veniturile oficiale în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția și jurisprudența Curții Constituționale.
- Elaborarea și adoptarea legislației în vederea fortificării competențelor și capacităților SIS în lupta împotriva corupției.
- Elaborarea și adoptarea legislației pentru înăsprirea sancțiunilor pentru infracțiunile de corupție, precum și împotriva abuzurilor pentru tergiversarea vădit nejustificată a examinării dosarelor de corupție.
- Efectuarea unei evaluări externe a activității Curților de Apel și a Procuraturii Generale în vederea identificării eventualelor abuzuri și a posibilităților de reformare a acestora.
- Perfecționarea sistemului public unic de înregistrare și evidență a dosarelor penale și contravenționale, pentru a exclude manipulările cu dosarele. Asigurarea efectivă în practică a distribuirii aleatorii a cauzelor în instanțele de judecată.
- Excluderea aplicării nejustificate a arestului și a interceptării ilegale a convorbirilor telefonice. Prevenirea și investigarea torturii și a relexorilor tratamente și ameliorarea condițiilor de detenție din instituțiile de detenție, inclusiv instituții psihiatrice și cele sociale. Finalizarea construcției unui nou penitenciar în locul Penitenciarului nr.13.
- Consolidarea activității Oficiului Avocatului Poporului prin asigurarea independenței instituției și dezvoltării capacităților de promovare și asigurare a drepturilor omului.
- Convenirea cu Uniunea Europeană asupra instituirii unui mecanism de diagnostic, monitorizare și sprijin pentru statul de drept din Republica Moldova. Prin sistemul respectiv (similar Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) implementat în România și în Bulgaria în 2007), se va asigura o evaluare periodică și obiectivă a rezultatelor reformării sectorului justiției și a luptei împotriva corupției.

ECONOMIE ȘI ANTREPRENORIAL

Pandemia și seceta au lovit direct în economia țării și în bunăstarea cetățenilor, iar lipsa de răspuns din partea statului a agravat criza sanitară, economică și cea socială. În timp ce majoritatea Guvernelor au acționat decisiv, intervențiile autorităților din Moldova au fost prea lente, insuficiente și birocratice ceea ce a și dus la situația în care domenii întregi precum HORECA, turismul local și extern, transportul, comerțul să ajungă la pragul de faliment. Prioritatea zero a Guvernului este să reducă impactul crizei și să ajute economia să se pună pe picioare.

Pe termen mediu, ne propunem, împreună cu o majoritate parlamentară stabilă, să creăm condiții pentru ca întreprinderile să se ajusteze cât mai repede noilor realități economice și să crească competitivitatea produselor și serviciilor sale. Țara noastră

va deveni bogată și oamenii noștri vor trăi mai bine doar atunci când vor exista mai multe întreprinderi și companii de succes.

Acțiuni prioritare:

Economie, Mediul de Afaceri și Fiscalitate

- Reducerea substanțială a birocrăției în funcție de mărimea companiilor, inclusiv introducerea declarației unice de conformitate pe propria răspundere a administratorilor și fondatorilor;
- Simplificarea regulilor de gestiune financiară pentru antreprenori, inclusiv acceptarea cecurilor de casă și control, a bonurilor fiscale în calitate de documente care confirmă cheltuielile și acceptarea facturilor scanate și trimise electronic ca dovadă contabilă etc.;
- Adoptarea Declarației Drepturilor Micului Business prin care statul își va lua un angajament de asigurare a regulilor de joc egale în domeniul afacerilor;
- Reducerea controalelor, a cerințelor de raportare și asigurarea implementării legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, corelată cu investigarea efectivă a fraudelor și evaziunii fiscale de proporții.
- Evaluarea, consolidarea și eficientizarea programelor de susținere a IMM și a mediului de afaceri (PARE 1+1, Programul Femei în Afaceri, Programul Start pentru Tineri, Fondul de Garantare a Creditelor, Programul Gestiune Eficientă a Afacerilor, Programul de Susținere a Digitalizării Afacerilor etc.) pentru a reduce și a simplifica procedurile birocratice de accesare a acestora, inclusiv a celor în curs de dezvoltare (Programul de Suport „A doua șansă”, Programul de susținere a turismului în mediul rural, etc);
- Crearea cadrului legal pentru dezvoltarea pieței financiare și activitatea fondurilor de investiții, crowdfunding, angel investors. Crearea Fondului de Antreprenoriat și Creștere Economică - un fond local de investiții care să ofere diverse tipuri de finanțare pentru creșterea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv încurajarea creării întreprinderilor noi;
- Reglementarea creditelor pentru consumatori și eliminarea practicilor agresive de împrumut cu dobânzi excesive, care afectează oamenii vulnerabili. Reglementarea și transparentizarea comisioanelor bancare.
- Implementarea standardelor UE ce țin de evidența TVA la importul de servicii. Implementarea regimului de taxare inversă a TVA-ului care ar rezulta în eliminarea plății TVA la importul de serviciu (TVA spre deducere) și respectiv afectează nejustificat lichiditatea companiilor;
- Consolidarea cadrului normativ, instituțional și a suportului pentru dezvoltarea ZEL-urilor, a Platformelor Industriale Multifuncționale, a Parcurilor Industriale, Incubatoarelor de Afaceri și a Portului Internațional Giurgiu-lești;
- Simplificarea radicală a mecanismului de închidere//falimentare a întreprinderilor;
- Prioritizarea achizițiilor publice în domeniul alimentației publice către micile întreprinderi din HoReCa;
- Implementarea programelor pentru pregătirea personalului la locul de muncă, recunoașterea rapidă a calificărilor;

- Introducerea în Codul Muncii a unui capitol dedicat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici cu proceduri simplificate de gestionare a personalului, cerințe minime și raportare simplificată;
- Adoptarea regulilor pentru încurajarea tranzacțiilor fără numerar, inclusiv prin acordarea unor facilități pentru acest tip de tranzacții;
- Promovarea inițiativelor de deoffshorizare a economiei: interzicerea participării companiilor off-shore la achiziții publice și neadmiterea acestora în calitate de acționari în domeniile de securitate națională precum energetică, transport, asigurări, piața media, etc.

Economia Digitală, IT și Comunicații

- Conectarea economiei la sistemele de plăți on-line internaționale precum Paypal, Skrill etc. pentru facilitarea comerțului on-line (în mod special a exportului) a companiilor locale;
- Stimularea și facilitarea plăților on-line prin valorificarea serviciului guvernamental de plăți MPay;
- Simplificarea procedurilor vamale la exportul on-line și stimularea serviciilor poștale și de curierat;
- Promovarea și atragerea în țară a platformelor de comerț electronic naționale și internaționale;
- Creșterea accesului la internet de bandă largă în zonele rurale și defavorizate - inițierea discuțiilor despre dreptul la internet pentru fiecare cetățean al țării;
- Finalizarea tranziției la televiziunea digitală și asigurarea tuturor persoanelor defavorizate cu echipament necesar pentru aceasta. Reducerea costurilor de acces ale operatorilor TV în sistemul de transmitere digital;
- Consolidarea și extinderea serviciului 112;
- Asigurarea cadrului normativ pentru reducerea tarifelor în roaming de care vor beneficia cetățenii care efectuează călătorii/vizite de scurtă durată în statele din cadrul Parteneriatului Estic;
- Lansarea parteneriatelor pentru elaborarea cadrului normativ primar în domeniul securității cibernetice;
- Inițierea discuțiilor cu UE pentru recunoașterea reciprocă a semnăturilor digitale.

Infrastructură, Transport și Construcții

- Creșterea transparenței și a pregătirii adecvate a tuturor proiectelor de infrastructură, astfel ca ele să aducă randament economic și social; Promovarea soluțiilor de monitorizare strictă a implementării lucrărilor pentru a asigura calitatea și durabilitatea proiectelor de infrastructură;
- Depolitizarea alocărilor pentru construcția drumurilor, în mod special în cadrul programului de reabilitare a drumurilor locale și implicarea pleneră a reprezentanților APL în procesul decizional;
- Stabilirea unor criterii clare pentru operatorii de transport și unitățile de transport care deservește rute de călătorii și asigurarea repartizării echitabile și transparente a rutelor.

- Alinierea la Directivele Europene în domeniul transportului internațional de mărfuri, stabilirea unor reguli clare și transparente de repartizare a autorizațiilor CEMT și a autorizațiilor pentru transporturile internaționale, inclusiv prin digitalizarea serviciilor, și asigurarea unor prețuri competitive pe piața din regiune.
- Inițierea de mari proiecte de infrastructură a drumurilor. Vom continua discuțiile cu BERD și BEI pentru conectarea nordului (Otaci) și sudului țării (Giurgiulești) prin rețele de drumuri moderne și calitative;
- Reabilitarea, de comun acord cu autoritățile ucrainene, a tronsonului de Cale Ferată din Basarabeasca - Berezyne, care să asigure o conexiune feroviară sigură cu Ucraina;
- Creșterea bugetului pentru asigurarea unei infrastructuri rutiere sigure - reabilitarea indicatoarelor și marcajelor și responsabilizarea instituțiilor pentru utilizarea acestor resurse;
- Includerea unei priorități separate de reabilitare a podurilor, în mod special a celor în stare gravă, din toată țara în programele de reabilitare a drumurilor;
- Excluderea interdicției la importul de piese auto uzate;
- Realizarea acțiunilor prevăzute de Acordul privind Spațiul Aerian Comun între Uniunea Europeană și statele sale membre și Republica Moldova în scopul obținerii drepturilor ce țin de libertatea a 5-a a aerului pentru operatorii aerieni naționali;
- Consolidarea eforturilor întru realizarea acțiunilor necesare pentru excluderea operatorilor aerieni naționali din Lista comunitară a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Uniunii Europene;
- Asigurarea cadrului normativ privind eliminarea barierelor birocratice la obținerea actelor permise în construcții;
- Îmbunătățirea sistemului calității în construcții și fortificarea reglementărilor cu privire la achizițiile în construcții și infrastructură pentru eliminarea schemelor de corupție și asigurarea calității produsului construit finit;
- Armonizarea reglementărilor tehnice și a standardelor naționale în domeniul construcțiilor cu legislația și standardele europene;
- Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor și promovarea reformei de gestionare a fondului locativ.

Energetică

- Asigurarea securității aprovizionării cu energie: urgentarea realizării proiectului de construcție a LEA 400 kV Vulcănești – Chișinău și a stației de tip nou care va asigura interconectarea asincronă între Sistemul Electroenergetic al Republicii Moldova și Sistemul Electroenergetic al României și modernizarea stației existente Chișinău. Inițierea proiectului de interconectare Bălți - Suceava;
- Asigurarea îmbunătățirii calității serviciilor de alimentare centralizată cu energie termică (continuarea proiectelor SACET Chișinău și SACET Bălți);
- Asigurarea cadrului normativ atractiv pentru crearea condițiilor propice pentru dezvoltarea piețelor energetice competitive (cu rezultate de eficiență energetică, performanță energetică a clădirilor, energie regenerabilă și energie curată);

- Conectarea gazoductelor din Nordul și Sudul țării și lansarea proiectelor de construcție a depozitelor subterane pentru creșterea securității aprovizionării cu gaze;
- Atragerea fondurilor europene pentru proiecte de izolare termică a blocurilor de locuit în vederea reducerii pierderilor de căldură și a costurilor de întreținere achitate de locatari.

Infrastructura Calității și Protecția Consumatorului

- Susținerea agenților economici să beneficieze în măsură mai mare de oportunitățile de export oferite de Acordul de Liber Schimb cu UE prin reglementarea adecvată a standardelor de calitate și investirea în rețeaua de laboratoare și infrastructura de calitate;
- Revizuirea legislației și implementarea măsurilor pentru îmbunătățirea siguranței alimentelor, inclusiv introducerea sistemelor de trasabilitate animală și acreditarea laboratoarelor pentru produse de origine animală;
- Asigurarea controlului riguros la importul de produse alimentare în Republica Moldova și neadmiterea livrării și punerii în circulație a produselor care afectează sănătatea populației, inclusiv prin adoptarea unui mecanism de evaluare a riscurilor care ar permite identificarea și verificarea fizică a 10% din produsele agro-alimentare;
- Depolitizarea și responsabilizarea Agenției pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței;
- Crearea mecanismului legal și operațional pentru asigurarea verificării pe tot lanțul valoric a trasabilității până la producător a produselor alimentare livrate în cadrul achizițiilor către instituțiile publice, în special instituțiile de învățământ;
- Perfecționarea legislației și aprobarea procedurilor clare și eficiente în domeniul reținerii, retragerii de pe piață, interzicerii plasării pe piață a produselor alimentare neconforme și/sau periculoase și/sau punerea sub interdicție veterinară cu eliminarea elementelor ce conferă putere discreționară factorilor de decizie implicați în proces.

Combaterea corupției, a monopolurilor, a managementului defectuos în întreprinderile de stat

- Reformarea și responsabilizarea următoarelor autorități administrative subordonate: Agenția Națională Transport Auto (ANTA), Agenția pentru Supraveghere Tehnică (AST), Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC), Agenția Navală (AN), Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE);
- Asigurarea unei conduceri integre la Agenția Națională pentru Securitatea Alimentelor în vederea combaterii corupției, a schemelor și a intereselor de grup din instituție;
- Atragerea partenerilor străini pentru realizarea unui audit extern al principalelor întreprinderi de stat și crearea unui plan de acțiuni pentru restructurarea, privatizarea sau lichidarea acestora;
- Asigurarea implementării celor mai bune practici de guvernare corporativă și profesionalizarea managementului întreprinderilor de stat;

- Reformarea și responsabilizarea Consiliului Concurenței și ANRE. Vom lupta cu principalele monopoluri create în domeniul agro-alimentar, energetic și de transport;
- Investigarea tranzacțiilor dubioase care au avut loc prin cesionare/privatizare și depunerea eforturilor pentru restituirea averii statului înstrăinată pe căi ilegale și tragerea la răspundere a demnitarilor care au luat decizii abuzive (Air Moldova, Aeroportul Internațional Chișinău, Banca de Economii, gările și stațiile auto, Tutun-CTC);
- Eliminarea mecanismelor și procedurilor ce servesc paravan pentru falsificarea provenienței mărfurilor prin atribuirea provenienței autohtone unor mărfuri străine în vederea exportului acestora în statele Uniunii Europene și Federația Rusă.

SĂNĂTATE

În perioada de criză pandemică, sistemul național de sănătate și-a descoperit și mai mult neajunsurile și ineficiența. Cu un personal medical dedicat, care a luptat din răspuțeri să salveze cât mai mulți bolnavi, dar cu un sistem spitalicesc fragmentat, cu infrastructură veche, cu cazangerii încă pe cărbune, cu echipamente de 50 de ani, cu o medicină de familie fără medici, cu un sistem de sănătate publică care în urma unor reforme a disponibilizat sute de medici, cu un sistem de achiziții birocrat și greoi, corupt în multe cazuri, cu influențe politice la numirea în funcție a conducătorilor, cu plăți în plicuri și gestionare ineficientă, sistemul este la un pas de a cădea în colaps.

Acțiuni prioritare:

- Continuarea măsurilor de stopare a răspândirii COVID-19;
- Lupta decisivă cu schemele de corupție și de furt al banului public din sector, cu deconspirarea schemelor din domeniul farmaceutic, al producerii și vânzării anabolizantelor, achizițiilor publice, derulate în special în perioada pandemică;
- Combaterea fenomenului plăților informale pentru serviciile de sănătate și corupția din sănătate prin modernizarea guvernancei și managementului instituțiilor medicale din țară;
- Crearea Corpului de Control al ministrului;
- Depolitizarea urgentă a sistemului de sănătate și stoparea procesului de numire a conducătorilor agențiilor și instituțiilor medicale pe criterii politice;
- Debirocratizarea circuitului pacientului în sistem și simplificarea procedurilor pentru a majora accesul la servicii de sănătate;
- Integrarea tuturor sistemelor informaționale existente din medicină și gestionarea lor prin Centrul Informațional în Sănătate nou creat (CIS);
- Finalizarea și aprobarea Strategiei Naționale de Sănătate pentru 2021-2031;
- Creșterea salariilor medicilor și farmaciștilor, cadrelor medicale cu studii medii medicale și farmaceutice, și altor lucrători din domeniu, astfel ca ele să devină cu adevărat atractive și echitabile;
- Elaborarea politicilor urgente pentru motivarea și menținerea cadrelor medicale prin acordarea de beneficii sociale lucrătorilor sistemului de sănătate, facilități pentru zonele rurale sau defavorizate și pentru unele specialități;
- Creșterea accesibilității la educație medicală continuă de calitate, inclusiv în afara țării;

- Dezvoltarea modernă a serviciilor comunitare, geriatrie, paliative și de reabilitare; organizarea și punerea în funcțiune a mai multor secții pentru bătrâni în spitale /geriatrie, inclusiv secții pentru servicii paliative, astfel ca bolile cronice să fie tratate cât mai aproape de casă;
- Implementarea unui Program Național de Modernizare a instituțiilor medicale, finanțat din bugetul de stat și cu participarea partenerilor străini, în vederea renovării, dotării, și restructurării tehnice, logistice și informaționale a instituțiilor medicale; elaborarea conceptului de modernizare a sectorului spitalicesc; punerea în funcțiune a spitalului din Vorniceni;
- Începerea construcției a două spitale regionale care să deservească locuitorii din nordul și sudul țării;
- Aprobarea listei medicamentelor esențiale în baza listei-model a Organizației Mondiale a Sănătății (cele mai eficiente și sigure medicamente într-un sistem de sănătate aprobate de fiecare țară);
- Extinderea listei de medicamente compensate prin includerea tuturor medicamentelor esențiale din lista-model OMS, precum și celor incluse în protocoalele clinice naționale, eficiența cărora este demonstrată prin evaluarea tehnologică în sănătate;
- Asigurarea accesibilității medicamentelor la pacientul rural prin intermediul unei rețele de stat pe principii de asistență farmaceutică de bune practici;
- Organizarea supravegherii circulației medicamentelor pe piața națională pentru a identifica stocurile și a preveni deficitul lor;
- Revizuirea cadrului legal cu privire la modalitatea de comercializare a medicamentelor, a medicamentelor fără prescripție medicală (OTC), a aspectului de concurență sau monopol și a accesului populației la medicamente calitative și sigure în concordanță cu cerințele aquis-lui comunitar;
- Facilitarea procesului de înregistrare a medicamentelor pe piața farmaceutică spre mărirea numărului de medicamente eficiente și calitative incluse în Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor;
- Crearea unor politici de susținere a producătorilor autohtoni în vederea asigurării securității farmaceutice;
- Reformatarea sistemului de achiziții publice în medicină, racordându-l la necesitatea sistemului, combaterea corupției în procurarea de servicii și echipamente medicale și asigurarea utilizării eficiente a banului public;
- Reducerea inechității sociale prin intermediul consolidării capacității asistenței medicale primare și a parteneriatului cu comunitățile locale;
- Asigurarea prevenirii și controlului bolilor nontransmisibile prin promovarea sănătății, educației pentru sănătate și stilului de viață sănătos, cât și bunelor practici, prin abordarea principalilor factori de risc care influențează starea de sănătate, cum ar fi alimentația, drogurile, alcoolul, tutunul;
- Asigurarea controlului deplin al maladiilor infecțioase cu impact major asupra sănătății publice, în special a tuberculozei și HIV/SIDA prin crearea unui acces larg la intervenții specializate, precum și sporirea capacității de pregătire pentru amenințări și urgențe la adresa sănătății publice;
- Creșterea calității serviciilor medicale printr-un sistem modernizat de evaluare și acreditare a instituțiilor medicale și crearea Centrului Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate, agenție sub-guvernamentală;
- Elaborarea unui mecanism direct de compensare a insulinei și a dispozitivelor medicale pentru diabetici;

- Revizuirea cadrului normativ în vederea asigurării funcționalității serviciului de sănătate publică;
- Implementarea mecanismelor de verificare a produselor alimentare (semaforizarea/etichetarea cromatică);
- Îmbunătățirea comunicării instituțiilor medicale cu pacientul prin crearea unui mecanism de feedback pe calitatea serviciilor prestate/primate, adresărilor, circulației informației;
- Aplicarea mecanismului de formare a prețurilor la comercializarea cu amănuntul a țigaretelor. Micșorarea limitei cantității de nicotină în 1ml de lichid în țigaretetele electronice;
- Reintroducerea restricțiilor de promovare pentru dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare și încălzire a tutunului.

PROTECȚIE SOCIALĂ ȘI MUNCĂ

Oamenii nu vor avea încredere în stat și speranță în ziua de mâine atât timp cât statul nu va asigura cele mai bune condiții pentru realizare profesională și muncă, o bătrânețe demnă pentru cei care au muncit și ajutor pentru cei care sunt vulnerabili sau în dificultate. Pe piața forței de muncă, ne confruntăm cu situația când oamenii nu-și găsesc rostul și pleacă în căutare de locuri de muncă peste hotare, iar angajatorii nu găsesc cadre calificate. La pensionare, mulți sunt nevoiți să trăiască cu o pensie care nu acoperă nici minimul de existență, iar 170.000 de oameni au pensie mai mică decât 1200 de lei. Oamenii vulnerabili sunt deseori prinși într-un cerc vicios de sărăcie și vulnerabilitate, iar ajutoarele statului nu întotdeauna ajung la cei mai nevoiași. Creșterea economică și gestionarea corectă a banului public va permite și mărirea plăților sociale, iar administrarea depolitizată și transparentă a sistemului social va permite ca acestea să ajungă la destinație și să ajute oamenii să se simtă protejați de stat.

Acțiuni prioritare:

- Creșterea pensiei minime până la nivelul pragului sărăciei absolute – 2000 lei pe lună;
- Implementarea unui mecanism de creștere a pensiilor în baza creșterii economice și ținând cont de majorarea salariului mediu;
- Recalcularea pensiei cât și comprimarea graficului de recalculare pentru pensionarii care continuă să lucreze și să contribuie la Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat;
- Ajustarea condițiilor de pensionare în anumite profesii cu scopul creșterii echității sociale a sistemului public de pensii;
- Asigurarea sustenabilității sistemului de pensii prin atragerea investițiilor și crearea locurilor noi de muncă, prin combaterea fenomenului salariului în plic, inclusiv prin analiza amplă a impozitelor salariale;
- Crearea pentru vârstnici a unui program de asistență socială - Fondul de Argint, care va oferi servicii de sprijin și îngrijire, cantine sociale și un prânz cald pe zi pentru pensionarii aflați în sărăcie și pensionarii singuri, precum și asistență informațională și juridică pentru accesarea serviciilor publice;
- Majorarea salariului minim în sectorul public cel puțin până la minimul de existență pentru persoanele apte de muncă;

- Majorarea scutirii personale la 32.400 lei pentru ca să acopere valoarea salariului minim pe sectorul real;
- Majorarea ajutorului pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1000 de lei pe lună;
- Orientarea ajutorului social pentru familii cu copii și bătrâni singuratici și revizuirea condițiilor programului pentru a asigura că programul nu descurajează angajarea în câmpul muncii pentru cei care pot munci;
- Revizuirea Venitului Lunar Minim Garantat de Stat, care este utilizat la plata ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului prin aplicarea unei formule care să reflecte costurile reale pentru minimul de existență;
- Evaluarea modalității de determinare a dizabilității și capacității de muncă, în special al gradului de dizabilitate, modalitatea și procedurile de examinare;
- Majorarea salariului angajaților din domeniul asistenței sociale, în special al asistenților sociali și ai celor din instituții rezidențiale cu caracter social;
- Susținerea instrumentelor moderne de plasare în câmpul muncii și identificare a locurilor de muncă potrivite, inclusiv pentru reintegrarea profesională a cetățenilor reveniți de peste hotarele țării în legătură cu criza pandemică;
- Negocierea în continuare a unor noi acorduri bilaterale de securitate socială cu statele de destinație a lucrătorilor migranți;
- Majorarea pensiei minime pentru dizabilitate și a alocațiilor pentru dizabilitate. Stimularea angajării persoanelor cu dizabilități prin revizuirea și majorarea subvențiilor existente și completarea acestora cu o subvenție pentru transport;
- Stimularea antreprenoriatului social prin înlesniri fiscale și discriminarea pozitivă a întreprinderilor sociale în procesul de achiziții publice;
- Asigurarea cu dispozitive și tehnologii asistive necesare a persoanelor cu dizabilități de vedere, auz și locomotorii;
- Îmbunătățirea condițiilor de pensionare a celor care îngrijesc de persoane cu dizabilități severe;
- Implementarea unui program național pentru accesibilizarea instituțiilor și spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități;
- Îmbunătățirea accesului la educație de calitate a copiilor și tinerilor cu dizabilități;
- Extinderea pachetului minim de servicii sociale și majorarea finanțării acestor servicii din bugetul de stat;
- Majorarea și indexarea indemnizației pentru veteranii de război și veteranii acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;
- Protejarea persoanelor împovărate de datorii mici de executări abuzive a locuinței și a altor bunuri de primă necesitate prin revizuirea Codului de Executare;
- Reglementarea mai dură a sectorului de microfinanțare și protejarea persoanelor social vulnerabile;
- În termen mediu, Guvernul va institui un minister separat responsabil de politicile de protecție socială, pentru a crește atenția la calitatea politicilor sociale și a asigura o administrare mai bună a instituțiilor statului care interacționează cu oamenii vârstnici și cei aflați în dificultate.

FINANȚE PUBLICE

Criza cu care se confruntă țara a demonstrat existența multiplelor lacune în administrarea banului contribuabililor. Legea bugetară a devenit un document de deziderate fără acoperire financiară și lipsit de credibilitate. Lipsa transparenței la negocierea distribuției banului public a dus la alocarea resurselor pe criterii politice și nu în bază de indicatori de performanță și liste de priorități. Lipsa indicatorilor de sustenabilitate a datoriei publice stabilite la nivel de lege organică alimentează discursuri publice care induc panică la nivelul întregii societăți. Procedurile defectuoase de achiziții publice au creat multiple impedimente la achiziția medicamentelor și materialelor atât de necesare în pandemie.

Acțiuni prioritare:

Politici de cheltuieli bugetare

Ministerul Finanțelor nu va tolera cheltuieli inutile, va stopa cumpărarea mașinilor de lux, premiile nemeritate sau programele care continuă ani fără rezultate clare pentru cetățeni. În perioada de criză banii oamenilor trebuie utilizați numai pentru a crea valoare adăugată.

- Negocierea distribuției alocațiilor către autoritățile locale în format participativ larg cu dezbateri premergătoare etapelor politice din cadrul legislativului, pentru ca factorii politici să țină cont de necesitățile cetățeanului și nu de interesele de grup;
- Instituirea procedurilor și mecanismului de transparentizare și monitorizare a implementării proiectelor cu finanțare externă pentru a crește absorbția fondurilor și realizarea la timp a lucrărilor, în special pentru proiectele mari de investiții în infrastructură;
- Raționalizarea cheltuielilor sectoriale prin închiderea programelor ineficiente și alocarea resurselor economisite pentru măsuri prioritare noi;
- Revederea politicii de gestiune a datoriei publice, identificarea indicatorilor de sustenabilitate a datoriei publice și instituirea procedurilor de supraveghere cu stabilirea responsabililor și acțiunilor obligatorii care urmează a fi puse în aplicare în dependență de nivelul de îndatorare;
- Revizuirea rolului Unității de Implementare a Proiectelor și transparentizarea activității acestora;
- Desfășurarea unei campanii de educare privind atragerea investițiilor (proiectelor europene) la nivel local;
- Revizuirea cadrului normativ de reglementare a activității instituțiilor publice și stabilirea principiilor clare și unice de finanțare (acordarea subvențiilor de la bugetul de stat). Aplicarea regulilor bugetare la elaborarea și executarea cheltuielilor precum și la salarizarea angajaților pentru toate instituțiile cu finanțare majoritară de la bugetul de stat;
- Fortificarea capacităților de prognoză și analiză macrofinanciară în cadrul Ministerului Finanțelor prin comasarea subdiviziunilor existente din Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Transparență

- Catalogarea datelor, restructurarea conținutului site-urilor și desemnarea responsabililor de categorii de date pentru transparentizarea informației financiare de interes public;
- Evaluarea funcțională a Centrului de Tehnologii Informaționale în Finanțe;
- Evaluarea activității Inspecției Financiare pentru a spori eficiența acesteia.

Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal

Fiscul și vama trebuie să lucreze pentru oameni și nu împotriva lor. Sunt autorități executive, nu bâte pentru grupuri de interese. Vom încuraja funcționarii din aceste instituții să nu tolereze indicații ilegale. Legislația fiscală și vamală va fi simplificată, regulile trebuie să fie clare, previzibile și ușor aplicabile.

- Implementarea mecanismului (platformă electronică) de raportare a abuzurilor din partea angajaților Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, precum și a mecanismului de soluționare a disputelor;
- Fortificarea subdiviziunilor de audit intern/securitate internă/antifraudă pentru prevenirea și depistarea cazurilor de corupție din cadrul autorităților publice;
- Stabilirea indicatorilor de performanță pentru simplificarea cadrului de reglementare;
- Simplificarea regulilor fiscale/vamale și de administrare fiscală/vamală prin alinierea procedurilor la bunele practici internaționale;
- Accelerarea digitalizării serviciilor fiscale și vamale pentru a reduce coruptibilitatea în rândul funcționarilor, a descuraja practicile fiscale și vamale abuzive și pentru a simplifica procedurile pentru contribuabili.

Achiziții

Favoritismul trebuie eliminat din achizițiile publice. Vom reduce costurile administrative de participare la licitații și vom obliga petrecerea licitațiilor doar în format electronic. Vom încuraja participarea producătorilor autohtoni.

- Trecerea obligatorie la achiziții electronice pentru toate autoritățile publice;
- Eliminarea documentelor fizice la toate etapele achiziției;
- Organizarea obligatorie a licitațiilor în 2 etape:
 1. Etapa de conformitate tehnică
 2. Etapa de preț;
- Standardizarea cerințelor tehnice pentru perioade de timp determinate;
- Încurajarea participării producătorilor locali la achizițiile publice;
- Instituirea acreditării participanților la achiziții.

AGRICULTURĂ

O treime din populația aptă de muncă în Moldova lucrează în sectorul agricol. Potențialul sectorului agricol și agro-alimentar este totuși slab valorificat. Sectorul rămâne fragmentat, neproductiv și vulnerabil la schimbările climatice. Monopolurile împiedică dezvoltarea afacerilor, iar subvențiile și investițiile din partea statului sunt distribuite preponderent gospodăriilor agricole mai mari. Instituțiile statului în domeniul agriculturii sunt politizate, iar corupția în instituțiile de control sufocă producătorul local și împiedică valorificarea pe deplin a piețelor interne și externe.

Anul 2020 a fost un an deosebit de greu pentru agricultori, care s-au confruntat cu pierderi cauzate de secetă și de efectele pandemiei. De aceea, Guvernul trebuie, în primul rând, să crească suportul pentru agricultură și ramurile conexe și să asigure distribuirea echitabilă a resurselor. În termen mediu, Guvernul se va concentra pe asigurarea funcționării eficiente a instituțiilor statului pentru a asigura competitivitatea produselor agricole, dezvoltarea ramurilor conexe de produse agro-alimentare, și creșterea infrastructurii calității și siguranței alimentelor pentru a beneficia pe deplin de potențialul Acordului de Liber Schimb cu UE.

Acțiuni prioritare:

- Creșterea Fondului de Subvenționare în Agricultură și modificarea regulilor de distribuire a Fondului, pentru a extinde suportul statului și producătorilor mai mici, activităților cu valoare adăugată și sectoarelor conexe, în special zootehnia;
- Asigurarea accesului Moldovei la fondurile programului european pentru dezvoltarea agriculturii (ENPARD);
- Investirea în infrastructură de irigare și consolidarea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru utilizarea eficientă a sistemelor de irigare mari. Identificarea și eliminarea barierelor administrative exagerate sau formale pentru dezvoltarea sistemelor de irigare;
- Depolitizarea și responsabilizarea instituțiilor care trebuie să ajute agricultorii, în special a Agenției de Intervenții și Plăți în Agricultură (AIPA), pentru a asigura că subvențiile sunt distribuite în mod echitabil;
- Negocierea unor cote mai mari de export pe piața UE pentru mai multe produse agro-alimentare, precum și deschiderea pieței UE pentru produse din lapte și carne, și pentru Specialități Tradiționale.
- Demonopolizarea piețelor de comercializare a producției agricole, inclusiv prin Crearea unui Centru Agroalimentar Modern și dezvoltarea infrastructurii post-recoltă (inclusiv centre de logistică și depozitare) la nivel regional, la care să aibă acces producătorii agricoli mici și care să ofere suport pentru facilitarea exporturilor ;
- Lansarea unui program național de promovare a produsului autohton, inclusiv prin legi care să determine producătorii și procesatorii de alimente să afișeze pe ambalaje dacă materia primă utilizată provine sau nu din Republica Moldova;
- Stimularea creării mai multor întreprinderi mici și mijlocii de procesare a producției agricole cu accent pe exportul produselor de valoare adăugată sporită, prin mecanisme de subvenționare și suport consultativ;
- Stimularea măsurilor de ameliorare a terenurilor agricole (în special plantarea fâșiilor de protecție pentru reducerea eroziunii solului);
- Lansarea programelor de instruire pentru agricultori și revitalizarea cercetărilor științifice pentru dezvoltarea unor soiuri noi de produse, rezistente la schimbările climatice.

PROTECȚIA MEDIULUI

Calitatea vieții fiecărui om și bunăstarea țării, în ansamblu, depinde de grija pentru mediul înconjurător și gestionarea durabilă a resurselor naturale. Oamenii trebuie să aibă încredere că apa, aerul, solurile sunt de calitate bună și nu le afectează sănătatea, iar hazardurile naturale, pe care le resimțim tot mai frecvent ca urmare a consecințelor schimbărilor climatice, nu le vor curma viața sau nu-i va lăsa singuri în fața problemelor create de acestea. Statul trebuie să intervină prompt și în toată complexitatea sa, aplicând toate instrumentele economice necesare, pentru ca să contribuie la organizarea activității umane și economice în așa fel, încât deșeurile, apele uzate, îngrășămintele chimice să fie gestionate adecvat și să nu fie surse de poluare a apelor și solurilor noastre, afectând sănătatea populației. Activitatea economică trebuie să se desfășoare cu maximă responsabilitate față de mediu și față de societate, având în vedere durabilitatea vieții prin satisfacerea necesităților nu doar a generației actuale, dar și a generațiilor viitoare.

Acțiuni prioritare:

- Depolitizarea și responsabilizarea instituțiilor de mediu, astfel încât ele să producă schimbări reale în beneficiul cetățenilor. În termen mediu, Guvernul va institui un minister separat responsabil de politicile de mediu și gestionarea resurselor naturale și va reorganiza activitatea instituțiilor din subordine, inclusiv Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția de Mediu, Agenția „Moldsilva” și întreprinderile silvice, Agenția „Apele Moldovei”, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale și Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice;
- Vom reforma modul de organizare și funcționare a Fondului Ecologic Național, inclusiv mecanismele de evaluare, de finanțare și monitorizare a proiectelor finanțate din Fondul Ecologic Național și alte fonduri dedicate protecției mediului;
- Cultivarea unui consens social, în cadrul unui larg proces consultativ, asupra taxelor de mediu, pentru a încuraja împădurirea, protecția solului, epurarea apelor uzate, reciclarea deșeurilor și îmbunătățirea calității aerului și pentru a descuraja activitățile dăunătoare pentru mediu;
- Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor financiare eficiente pentru implementarea principiului de responsabilitate a producătorului, în vederea sporirii gradului de deșeuri reciclate și diminuarea volumului de deșeuri înhumate;
- Vom investi în infrastructura de colectare, sortare și valorificare a deșeurilor, inclusiv prin accelerarea absorbției fondurilor europene disponibile și atragerea fondurilor adiționale necesare pentru îmbunătățirea sistemului de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova;
- Vom investi în infrastructura de gestionare a apelor uzate prin construcția stațiilor de epurare și extinderea rețelelor de canalizare în orașele de peste 10 mii de locuitori, atrăgând fonduri externe;
- Crearea grupurilor permanente de experți și atragerea experților europeni în procesul de negociere a Acordului moldo-ucrainean privind asigurarea funcționării complexului hidroenergetic Nistrean;

- Vom crește suprafața terenurilor împădurite cel puțin până la 15% din suprafața totală a țării, prin plantarea pe terenuri publice și restabilirea perdelelor forestiere a fâșiilor riverane de protecție și a terenurilor agricole;
- Vom reduce barierele administrative și vom crea mecanisme de subvenționare pentru înființarea de plantații forestiere pe terenuri private;
- Vom consolida regulile de recultivare a terenurilor exploatate pentru extragerea zăcămintelor naturale și vom asigura aplicarea lor reală.
- Vom adopta Legea privind protecția animalelor.

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI AUTONOMIE LOCALĂ

Fiecare localitate trebuie să aibă resurse pentru a îmbunătăți condițiile de trai pentru locuitorii săi. În același timp, instituțiile publice și administrația publică la nivel central și local trebuie să lucreze transparent și eficient în interesul oamenilor și pentru bunăstarea țării, iar relația între funcționar și cetățean trebuie să fie construită pe încredere și respect reciproc. Reformele de bună guvernare din fiecare sector vor duce la creșterea încrederii cetățeanului în stat. În același timp, vom crește autonomia și capacitățile autorităților locale pentru apropierea administrației publice de oameni și de nevoile lor.

Acțiuni prioritare:

- Implementarea sistemelor de monitorizare a activității autorităților publice de către cetățeni, inclusiv mecanisme de raportare a gradului de satisfacție a cetățenilor față de serviciile oferite și informația acordată;
- Analiza activității instituțiilor de stat și proceselor de luare a deciziilor din perspectiva oamenilor care interacționează cu organele statului și restructurarea lor, astfel ca oamenii să aibă informație clară și ușor de înțeles, să nu prezinte documente și certificate pe care statul le deține și să fie tratați cu demnitate în interacțiunea cu funcționarii statului;
- Creșterea capacităților autorităților publice pentru analiza impactului de reglementare și asigurare a consultării proiectelor de decizii ale autorităților publice cu părțile interesate care ar putea fi afectate;
- Implicarea reală și efectivă a autorităților publice locale în procesul decizional. Edificarea unui dialog direct, sistematic, instituționalizat, efectiv și real, între Guvern și administrațiile publice locale (APL);
- Negocierea cu Uniunea Europeană a unui fond de susținere a proiectelor în localitățile țării în valoare de 2 miliarde de lei anual, care va putea fi accesat direct de autoritățile publice locale;
- Revizuirea modului de repartizare a tuturor fondurilor pentru investiții capitale, astfel ca ele să fie repartizate echitabil, să meargă la realizarea unor proiecte bine pregătite și să fie utilizate după destinație;
- Creșterea independenței financiare a administrației publice de nivelul I, inclusiv prin păstrarea în bugetul local a unei părți din impozitul din activitatea de întreprinzător a persoanelor juridice, defalcarea în bugetul local a 100% din taxa pentru folosirea drumurilor de autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova și asigurarea înregistrării și evaluării bunurilor imobile din toate comunitățile locale din Republica Moldova;

- Facilitarea cooperării și înfrățirilor între autoritățile publice locale din Republica Moldova și țările membre ale UE în scopul creșterii capacităților autorităților locale și finanțării directe a proiectelor de dezvoltare;
- Transparentizarea ședințelor autorităților publice locale, inclusiv transmiterea publică și înregistrarea video a ședințelor;
- Implementarea unui program de creștere a capacităților tuturor aleșilor locali în domeniul gestionării resurselor financiare și a patrimoniului public.

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

Investiția în resursele umane din educație este una prioritară. Vom munci pentru a crește statutul instituțiilor educaționale și al pedagogilor în societatea noastră. Studiile și profesia de cadru didactic vor fi atractive pentru tineri, prin salarizarea adecvată și prin condițiile îmbunătățite de muncă. Cadrele didactice și manageriale vor fi motivate și sprijinite pentru realizarea performanțelor profesionale.

Copiii și tinerii noștri vor învăța într-un mediu incluziv, sigur și prietenos care oferă spațiu pentru creativitate și privilegiază gândirea critică. Vom avea instituții educaționale care să se îngrijească și de încurajarea intereselor copiilor și tinerilor, să-i ajute la alegerea corectă a unei profesii, să le descopere și să le sprijine pasiunile pentru valorile culturale, pentru muzică, arte vizuale, teatru, sport sau alte domenii. Instituțiile educaționale vor fi centre comunitare care vor uni eforturile de colaborare ale tuturor – ale părinților, ale profesorilor, ale mediului de afaceri și ale întregii comunități – pentru a crește oameni de caracter, care să nu poată fi înșelați și manipulați, care să fie cetățeni integri, responsabili, curajoși, toleranți, perseverenți și cu încredere în propriile forțe.

Sistemul național de cercetare trebuie sprijinit în mod adecvat, pentru a putea contribui în mod real la creșterea economică a țării și a bunăstării cetățenilor, prin cercetări relevante și rezultative. Colaborarea între instituțiile de cercetare pe plan național și internațional va fi sprijinită în mod prioritar, pentru a spori eficiența și calitatea proiectelor de cercetare.

Acțiuni prioritare:

- Alocarea fondurilor necesare pentru acțiuni de recuperare, remediere și sprijinire a progresului în învățare pentru toți elevii din învățământul general, în vederea depășirii repercusiunilor situației pandemice (școli de vară, activități complementare după ore, asistență individualizată etc.) ;
- Dezvoltarea unui Centru Național pentru Educație și Leadership pentru asigurarea modernizării proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și manageriale;
- Asigurarea instituțiilor de învățământ cu personal suficient și competent prin majorarea salariilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă și formarea continuă calitativă. Majorarea indemnizației pentru tineri specialiști, inclusiv prin compensarea cheltuielilor pentru locuințe și transport;
- Creșterea compensațiilor bănești anuale acordate pentru achiziționarea bunurilor pentru creșterea profesională a cadrelor didactice și manageriale, de la 2000 la 4000 de lei;

- Eliminarea poverii procesului dublu de evaluare a cadrelor didactice și de conducere, prin unificarea și simplificarea procesului de evaluare externă și atestare;
- Dublarea fondurilor pentru sprijinirea educației incluzive în învățământul general;
- Perfecționarea mecanismelor de finanțare a instituțiilor de învățământ general, inclusiv prin luarea în considerare a aspectelor de finanțare legate de creșterile salariale pe bază de merit și performanță (acordarea gradelor didactice);
- Asigurarea transparenței, eficienței și corectitudinii cheltuirii alocațiilor bugetare pentru finanțarea instituțiilor educaționale și stoparea oricăror acțiuni de abuz și de corupție în sectorul educațional, precum și a politizării deciziilor de finanțare;
- Dezvoltarea mecanismelor care vor spori transparența și eficiența în alocarea finanțării pentru instituțiile de educație timpurie (finanțarea per copil);
- Îmbunătățirea condițiilor de igienă și sanitație în instituțiile de învățământ general;
- Debirocratizarea continuă a activității cadrelor didactice, prin simplificarea procedurilor de documentare și raportare și prin utilizarea eficientă a SIME (Sistemul Informațional de Management în Educație), pentru a oferi profesorilor posibilitatea de a se dedica în primul rând educației și formării personalității elevilor;
- Crearea unui Fond pentru Inovație în Educație, prin care instituțiile educaționale să poată obține finanțare pentru proiecte creative, elaborate împreună cu comunitatea și cu mediul de afaceri, pentru a-și îmbunătăți condițiile de studii, a se dezvolta și a oferi învățare de calitate copiilor, elevilor și studenților;
- Implementarea inovațiilor educaționale în domeniul dezvoltării curriculare și a diversificării și flexibilizării planului-cadru pentru învățământul general, pentru a oferi elevilor posibilitatea de a alege între mai multe discipline și oportunități de sprijinire a intereselor și aptitudinilor lor;
- Perfecționarea cadrului normativ privind asigurarea cu manuale școlare și suporturile didactice necesare în învățământul general, prin implementarea unor criterii de evaluare care să asigure elaborarea și evaluarea corectă a unor manuale moderne;
- Evaluarea rezultatelor Programului național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale 2016-2020. Elaborarea și implementarea unui program național pentru perioada 2021-2025;
- Sprijinirea programelor pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă ale copiilor și elevilor din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale;
- Asigurarea formării de calitate pentru cadrele didactice și manageriale, prin crearea unui centru național pentru educație și leadership și modernizarea proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și manageriale pentru a răspunde necesităților reale de creștere profesională și avansare în carieră;
- Dezvoltarea programelor de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte la studii;
- Promovarea de inițiative pentru modernizarea și eficientizarea învățământului profesional tehnic, cu implicarea angajatorilor și mediului de afaceri, pentru a

oferi absolvenților o pregătire mai bună pentru piața muncii și pentru o carieră de succes;

- Perfecționarea mecanismului de finanțare a instituțiilor de învățământ superior, eficientizarea cheltuielilor publice prin îmbunătățirea instrumentelor de prognozare a necesităților de pregătire a specialiștilor pentru domeniile prioritare ale statului;
- Asigurarea respectării principiilor de etică și integritate academică în instituțiile de învățământ superior și cercetare, prin implementarea măsurilor de prevenire și eliminare a fraudelor și a plagiatului;
- Eficientizarea activității instituțiilor cu atribuții de asigurare a calității în educație și cercetare (ANACEC, ANCD);
- Revizuirea și modernizarea cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare și sporirea impactului cercetărilor științifice asupra mediului de afaceri și a societății (inclusiv prin evaluarea complexă și finanțarea adecvată a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării și a școlilor doctorale, elaborarea unui plan strategic de dezvoltare a infrastructurii și a domeniului cercetării și inovării în ansamblu);
- Eliminarea discriminării și intimidării cadrelor didactice și manageriale din cauza opțiunilor politice, asigurând libertatea de opinie și faptul că fiecare angajat este apreciat după muncă și merit.

CULTURĂ

Republica Moldova are un potențial considerabil pentru a deveni un furnizor recunoscut de produse culturale și servicii de turism cultural de înaltă calitate pe piața europeană. Vom iniția proiecte de investiții în industriile creative, în protejarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial, în reabilitarea clădirilor de patrimoniu din orașe și sate și includerea lor în circuitul cultural-turistic. Aceste proiecte vor duce la creșterea numărului de locuri de muncă și, respectiv, la o creștere economică. Casele de cultură din sate și orașe, la fel ca bibliotecile, trebuie reabilitate și transformate în centre comunitare culturale active, pentru a spori calitatea vieții oamenilor atât în zonele rurale, cât și în cele urbane. Diversitatea culturală, obiceiurile și tradițiile tuturor etniilor conlocuitoare în Republica Moldova trebuie puse în valoare pe plan național, ca element important de consolidare și coeziune socială, dar și pe plan internațional.

Acțiuni prioritare:

- Perfecționarea cadrului normativ cu privire la păstrarea, protecția și promovarea patrimoniului istoric și cultural al țării și elaborarea unei strategii de dezvoltare a domeniului pe termen mediu;
- Perfecționarea regulamentului de activitate al Consiliului Național al Monumentelor Istorice pentru asigurarea participării specialiștilor în domeniu și a activității transparente și eficiente a acestuia, prin asigurarea caracterului public al ședințelor, inclusiv on-line;
- Sprijinirea autorităților publice locale pentru activitățile de cartografiere a zonelor cu potențial cultural-turistic și pentru inițierea de proiecte de valorificare a acestora;
- Majorarea alocațiilor destinate programelor în domeniul culturii și asigurarea transparenței și corectitudinii în evaluarea și implementarea proiectelor culturale;

- Elaborarea unui mecanism de finanțare bazat pe stimularea performanței instituțiilor din domeniul teatral și artistic;
- Perfecționarea cadrului normativ cu privire la producția de film și alte opere audiovizuale;
- Perfecționarea cadrului normativ cu privire la serviciile prestate de bibliotecile publice și muzee;
- Inițierea unui program național pentru promovarea lecturii, științelor și artelor pentru elevi, prin care vor fi sprijinite proiectele educațional-culturale ale bibliotecilor, muzeelor, teatrelor, editurilor și caselor de cultură;
- Inițierea proiectelor naționale pentru păstrarea, protecția și promovarea patrimoniului istoric și cultural al țării.

TINERET, SPORT ȘI EGALITATEA ȘANSELOR

Vocea tinerilor trebuie să fie nu doar auzită, ci și ascultată. Vom asigura alinierea politicilor de tineret ale țării la liniile directe ale politicilor de tineret de la nivel european. Implicarea tinerilor în procesele decizionale de la toate nivelurile, facilitarea colaborării și schimbului de experiență între organizațiile de tineret pe plan național și internațional și capacitarea tinerilor pentru o mai bună integrare socială și profesională vor fi principalele direcții de activitate.

Importanța sprijinirii sportului școlar, a sportului de performanță și a sportului de masă este una incontestabilă. Ne vom axa pe finanțarea durabilă a domeniului, asigurarea principiilor de integritate și corectitudine în activitatea sportivă și în guvernarea acestuia, promovarea eficientă a rolului benefic al activității fizice pentru sănătatea populației.

Acțiuni prioritare:

- Asigurarea funcționării Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret care va contribui la diversificarea și consolidarea serviciilor pentru tineri și elaborarea documentului de planificare strategică pentru domeniu;
- Dublarea burselor de merit pentru studenți, pentru elevii din școli profesionale și colegii;
- Alocarea unui număr de posturi vacante pentru stagii în instituțiile publice pe bază de proporționalitate cu numărul angajaților. Subvenționarea stagiilor de practică pentru tineri în companii;
- Promovarea programelor de educație financiară în școli și instituirea unei discipline facultative sau extra-curriculare în școli;
- Dezvoltarea și implementarea programelor pentru tinerii cu oportunități reduse pentru asigurarea integrării sociale a acestora, inclusiv prin programe de educație economică și antreprenorială;
- Îmbunătățirea cadrului de politici pentru modernizarea sistemului de educație fizică și sport și elaborarea strategiei de dezvoltare a domeniului pe termen mediu;
- Susținerea participării sportivilor de performanță la competiții naționale și internaționale prin sporirea posibilităților de participare;

- Dezvoltarea oportunităților de creare a parteneriatelor publice-private pentru atragerea fondurilor necesare dezvoltării bazelor sportive la nivel local și național;
- Sporirea calității predării limbii române și a predării limbilor materne în instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale.
- Perfecționarea competențelor funcționarilor publici în lucru cu comunitățile interetnice și sporirea comunicării dintre autorități și grupurile etnice minoritare;
- Susținerea populației romi prin (i) intensificarea eforturilor de școlarizare a copiilor romi și reducerea discrepanței dintre rata de școlarizare a romilor și a populației generale; (ii) extinderea rețelei de mediatori comunitari și majorarea salariilor acestora (iii) scutirea de taxe pentru persoanele social-vulnerabile de etnie romă la perfectarea actelor de identitate; (iv) încadrarea activă a romilor la cursuri de formare profesională la locul de munca;
- Integrarea conceptului de dialog intercultural în curricula de educație civică în școli și organizarea instruirilor pe domeniu de dialog intercultural în universități, în cadrul programelor universitare, post-universitare și de formare continuă;
- Sporirea capacităților instituționale ale Biroului pentru Relații Interetnice în promovarea politicilor publice din domeniul minorităților naționale.

MASS-MEDIA LIBERĂ

Guvernul va promova independența presei drept pilon de bază al unei democrații veritabile, pentru asigurarea libertății de gândire și exprimare, în vederea formării unei societăți informate și responsabile față de viitorul propriu.

Acțiuni prioritare:

- Demonopolizarea reală a mass-media, inclusiv prin liberalizarea pieței de publicitate pentru a asigura condiții de dezvoltare durabilă a presei independente, dar și prin interzicerea firmelor rezidente în jurisdicții dubioase (din off-shore), care nu-și dezvăluie proprietarii, inclusiv deținute de oameni politici, să administreze de facto instituții media;
- Asigurarea eficienței și independenței Consiliului Audiovizualului, inclusiv prin modificarea legislației în vederea responsabilizării instituției și a conducerii acesteia pentru lipsa de performanțe sau activitate ineficientă în protejarea interesului public;
- Asigurarea independenței totale față de guvernare a Companiei Publice „Teleradio-Moldova” și luarea măsurilor care să excludă subordonarea politică a acesteia;
- Consolidarea independenței mass-media și a profesionalismului jurnaliștilor, în conformitate cu cerințele prevăzute în Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- Asigurarea de către toate autoritățile, instituțiile, întreprinderile de stat sau societățile pe acțiuni cu capital de stat a accesului liber pentru jurnaliști la informația de interes public.

POLITICI PENTRU DIASPORĂ

Oamenii sunt și vor rămâne cea mai prețioasă resursă a Republicii Moldova, oriunde s-ar afla ei. Moldovenii din diasporă contribuie la bunăstarea societății prin transferuri bănești, care sunt indispensabile pentru cei rămași acasă și pentru economia țării, dar și prin transferul de cunoștințe, practici sociale, atitudini, comportamente, proiecte de caritate și de dezvoltare, și prin activism civic. Statul, la rândul său, trebuie să asigure participarea cetățenilor săi la guvernare, să le ofere servicii de calitate și să-i susțină atunci când ei se pomenesc în dificultate.

Acțiuni prioritare:

- Asigurarea dreptului la vot pentru cetățenii din diasporă prin deschiderea unui număr suficient de secții de votare în străinătate, acordarea posibilității cetățenilor moldoveni din diasporă de a vota pe parcursul a două zile și implementarea votului prin corespondență. Efectuarea și consultarea unei analize ample referitor la riscurile de securitate cibernetică a votului electronic;
- Consolidarea rolului Biroului pentru Relații cu Diaspora și asigurarea autonomiei decizionale în vederea facilitării implementării programelor pentru cetățenii aflați peste hotare și pentru cei întorși în țară;
- Extinderea spectrului de acte consulare și simplificarea procedurii perfectării actelor, prin înlăturarea piedicilor birocratice și digitalizarea serviciilor;
- Reducerea taxelor consulare pentru serviciile consulare de bază, cuantumul cărora este mult mai mare decât pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv taxele pentru obținerea pașaportului și buletinului de identitate și pentru înregistrarea divorțului;
- Susținerea celor reveniți din străinătate care intenționează să-și deschidă o afacere, inclusiv prin extinderea participării statului la programul PARE după formula 1+2;
- Vom stabili facilități la intrarea pe teritoriul țării pentru cetățenii moldoveni posesori de autovehicule care nu sunt înmatriculate în Republica Moldova, inclusiv excepții de la plata taxei pentru folosirea drumurilor (Vinieta) pentru cetățenii care revin de peste hotare în perioadele de sărbători.

POLITICĂ EXTERNĂ

Vom implementa o politică externă pozitivă, previzibilă, consecventă, ancorată în spațiul valoric european, axată pe aducerea unor beneficii concrete cetățenilor Republicii Moldova și care ar permite relansarea economică, redresarea efectelor crizei pandemice, asigurarea statului de drept, combaterea corupției, dezvoltarea durabilă a țării și crearea unui climat internațional favorabil proceselor de transformare internă a Republicii Moldova.

Protecția și promovarea intereselor cetățenilor Republicii Moldova va fi un pilon fundamental al politicii externe. În acest sens, ne propunem să facilităm procedurile consulare pentru cetățenii Republicii aflați în afara țării, să creăm condiții noi pentru ca cetățenii să-și poată exercita dreptul la vot.

Vom promova o politică externă pro-activă pentru a întări un context internațional cât mai constructiv și pașnic în privința Republicii Moldova. Vom construi noi poduri de legătură - poduri diplomatice, culturale, educaționale, energetice, feroviare și terestre.

Acțiuni prioritare:

- Aprofundarea dialogului politic și sectorial cu **Uniunea Europeană** și statele sale membre, pentru consolidarea rezilienței democratice, economice, climatice, energetice și de securitate a Republicii Moldova, inclusiv în contextul noilor livrabile ale Parteneriatului Estic care vor fi stabilite la următorul Summit al Parteneriatului Estic;
- Valorificarea Parteneriatului Strategic cu **România** pentru integrarea europeană a Republicii Moldova și aprofundarea acestei relații speciale bilaterale, bazată pe valori comune prin consolidarea punților între cele două maluri ale râului Prut, realizarea proiectelor strategice de interconectare energetică și a infrastructurii de transport, liberalizarea spațiului economic, consolidarea dialogului politic și de securitate, cultural și educațional;
- Avansarea parteneriatului strategic bilateral cu **Ucraina** orientat spre consolidarea cooperării în domeniul economic, protecției mediului, energiei, precum și implementarea proiectelor de interconectare a infrastructurii de transport, dezvoltarea contactelor inter-umane, combaterea crimelor transfrontaliere, consolidarea securității regionale și respectarea suveranității și integrității teritoriale ale țărilor;
- Vom dezvolta parteneriate regionale pentru integrare europeană împreună cu **Ucraina și Georgia** și vom extinde cooperarea economică, inter-umană și culturală și cu alte țări;
- Promovarea unui dialog politic pozitiv, respectuos și pragmatic cu **Federația Rusă** cu respectarea intereselor naționale ale Republicii Moldova, a Tratatului de prietenie și cooperare, a principiilor suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, urmărind obiectivul restabilirii relațiilor comercial-economice în conformitate cu acordurile CSI prin excluderea barierelor tarifare și netarifare discriminatorii asupra produselor moldovenești și protecției drepturilor cetățenilor Republicii Moldova;
- Relansarea dialogului strategic al Republicii Moldova cu **SUA**. Elaborarea și implementarea unei foi de parcurs care să detalieze principalele așteptări și direcții prioritare de cooperare cu SUA care să vizeze în special consolidarea democrației și buna guvernare, inclusiv pe dimensiunea combaterii corupției, independența energetică, dezvoltarea economică și financiară, cooperarea în materie de securitate;
- Valorificarea cooperării bilaterale cu Uniunea Europeană și statele sale membre, Organizația Mondială a Sănătății și alte organizații internaționale și partenerii de dezvoltare pentru obținerea sprijinului necesar în gestionarea crizei pandemice **COVID-19**, implementarea programului național de vaccinare, consolidarea infrastructurii în sectorul de sănătate, accesarea asistenței financiare în vederea redresării și relansării economiei Republicii Moldova și a reformelor ce țin de justiție și respectarea drepturilor omului;
- Promovarea unei diplomații active în dialog cu partenerii externi pentru reintegrarea țării cu asigurarea respectării suveranității și integrității teritoriale și finalizarea procesului de retragere a munițiilor și trupelor străine de pe teritoriul Republicii Moldova;

- Promovarea unei diplomații economice active și realizarea unor acțiuni și mecanisme suplimentare pentru atragerea investițiilor străine și promovarea exportului de mărfuri și servicii;
- Dezvoltarea potențialului de cooperare politică și economică cu **Marea Britanie, Canada, Japonia, Statul Israel, Republica Turcia, Republica Populară Chineză, țările arabe**, dar și cu alți actori globali și regionali.

INTEGRARE EUROPEANĂ

- Aducerea Republicii Moldova mai aproape de perspectiva de aderare la Uniunea Europeană prin dinamizarea procesului de implementare a Acordului de Asociere și a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană;
- Aprobarea și implementarea noii Agende de Asociere cu Uniunea Europeană pentru anii 2021-2027;
- Eficientizarea cadrului instituțional și operațional de implementare a Acordului de Asociere, prin consolidarea cooperării inter-instituționale a Centrului de guvernare (MAEIE, Ministerului Finanțelor și Cancelaria de Stat a Guvernului Republicii), Ministerului Economiei și Infrastructurii altor autorități publice în procesul de coordonare și implementare a Acordului de Asociere și a obiectivelor de dezvoltare strategică a Republicii Moldova;
- Consolidarea capacităților Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) în calitate de coordonator al procesului de coordonare și monitorizare a implementării Acordului de Asociere UE-Moldova. Întărirea capacităților ministerelor și altor autorități publice centrale cu privire la transpunerea și implementarea acquis-ului UE;
- Accelerarea implementării standardelor UE. Adoptarea legislației secundare ce ar prevedea atât adoptarea continuă a standardelor europene, cât și aplicarea acestora în practică de către mediul de afaceri. Raportarea pe marginea preluării standardelor europene drept standarde naționale capătă valoare maximă atunci când este evaluat sistematic numărul standardelor de facto utilizate în procesul de producție în economia națională;
- Inspectarea funcționalității mecanismului de supraveghere a pieței la nivelul conformității, dar și în privința acreditării laboratoarelor de certificare. Producția de bunuri de calitate și sigure pentru consumul intern, importul lor și respectiv exportul acestora depinde de funcționarea adecvată a instituțiilor publice și private care asigură o conformitate strictă cu rigorile care rezultă din bunele practici europene;
- Acordarea suportului necesar producătorilor autohtoni pentru a facilita penetrarea noilor piețe, a implementa standarde UE sau a face față concurenței pe piața internă, precum și susținerea și încurajarea transformărilor structurale profunde necesare pentru ridicarea competitivității economiei naționale;

AFACERI INTERNE

Afacerile interne la nivel național cuprind domenii esențiale pentru asigurarea siguranței cetățeanului și comunității. Pe parcursul anilor, aceste domenii, în mare parte, au fost extrem de politizate/ supuse controlului unor partide politice, uneori fiind dispersate în mai multe autorități ale administrației publice centrale. Acestea ca și

stagnarea sau sabotarea reformelor în domeniu constituie provocări majore pentru a restabili încrederea cetățenilor în capacitatea autorităților responsabile de a servi și proteja interesul public. Plus la toate, noile provocări, cum ar fi declanșarea și evoluția pandemiei COVID-19, determină revizuirea planurilor de activitate și intervențiile majore, astfel încât autoritățile responsabile să se concentreze pe gestionarea fenomenelor din perspectiva situației de urgență și asigurarea ordinii publice.

Acțiuni prioritare:

- Depolitizarea și scoaterea de sub influența intereselor partinice a structurilor afacerilor interne prin asigurarea unui management echidistant, profesionist și orientat spre performanțe;
- Prevenirea și combaterea eficientă a fenomenului corupției și mitei în rândul angajaților afacerilor interne și consolidarea rezilienței la factorii corupționali interni și externi inclusiv prin optimizarea mecanismului de raportare și intervenție;
- Eficientizarea activității structurilor afacerilor interne în baza indicatorilor obiectivi de performanță și trecerea de la modelul represiv la modelul serviciilor de calitate pentru cetățeni. Evaluarea capacităților de intervenție a subdiviziunilor afacerilor interne (ordine publică, investigații, gestionarea situațiilor de urgență, managementul frontierei, securitate rutieră, documentarea cetățenilor) și elaborarea unui program multi-anual de modernizare și dotare cu acoperire financiară adecvată;
- Creșterea nivelului de siguranță a cetățenilor prin concentrarea eforturilor conjugate ale subdiviziunilor afacerilor interne atât pe verticală cât și pe orizontală pentru combaterea criminalității și încălcărilor. Analiza funcțională a sistemului afacerilor interne și elaborarea unui program realist, bazat pe suport financiar de restructurare în vederea eliminării dualităților și dublărilor precum și echilibrării numărului angajaților față de numărul factorilor de decizie;
- Asigurarea unui cadru normativ și funcțional adecvat pentru susținerea proceselor de gestionare a ordinii publice inclusiv precizarea rolului și responsabilității subdiviziunilor participante și a necesarului de resurse umane, tehnice raportat la volumul de muncă etc. Dezvoltarea sistemului de poliție comunitară cu un accent sporit pentru dotarea poliției din sector. Revizuirea tuturor protocoalelor de reacție la solicitări și de intervenție pentru a exclude lipsa sau calitatea proastă a acestora;
- Elaborarea unui program sustenabil de digitalizare a proceselor funcționale în instituțiile din sistemul afacerilor interne și aplicare a tehnologiilor moderne, inclusiv prin introducerea unui registru electronic unic în cadrul izolatoarelor de detenție din custodia poliției;
- Creșterea capacității de prevenție a încălcărilor în trafic și a accidentelor rutiere prin implementarea metodelor moderne de patrulare activă și digitalizare a proceselor de constatare și analiză;
- Introducerea conceptului de prevenție și reacție imediată la pericole de ordin tehnogen și calamități naturale prin consolidarea capacităților de reziliență și pregătire în acest domeniu, inclusiv dotare tehnică corespunzătoare a unităților care au competențe în domeniu;
- Aplicarea unui mecanism eficient și modern de profesionalizare și dezvoltare continuă a angajaților din sistemul afacerilor interne pentru a răspunde noilor amenințări la securitatea statului și a cetățeanului. Adoptarea unui program de pregătire și perfecționare profesională continuă a polițiștilor (cu accent prioritar

pe angajații din domeniul investigații și securitate publică) inclusiv de asumare a normelor etice în baza celor mai bune practici internaționale. Analiza modului de stimulare profesională și elaborarea unui mecanism de stimulare reală în baza rezultatelor și performanțelor obiective și de protecție socială și juridică, în mod special aceste măsuri vor cuprinde polițiștii noi-angajați;

- Asigurarea monitorizării sistematice a locurilor de detenție din custodia poliției, din perspectiva asigurării standardelor de bază în domeniul drepturilor omului, în special al legalității reținerii și arestului și prevenirea abuzurilor sau actelor de tortură și rele tratamente;
- Dezvoltarea continuă a capacității de evaluare a pericolelor pentru ordinea și securitatea publică, inclusiv de prevenire a infracționalității generale și criminalității transfrontaliere și integrarea acestor analize în procesele decizionale și operaționale;
- Asigurarea securității frontierei de stat, inclusiv prin dezvoltarea controlului asupra tuturor sectoarelor ei, inclusiv prin dezvoltarea conceptelor noi de supraveghere și control al frontierei de stat. Vom semna un nou cadru de cooperare cu Agenția FRONTEX, care va asigura implementarea deplină a sistemului de securitate frontalieră integrată a Republicii Moldova și interoperabilitatea acestuia cu cel european;
- Revitalizarea comunicării și cooperării cu societatea civilă, partenerii internaționali pentru încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de interes public, atragerea expertizei necesare și suportului pentru susținerea tuturor proceselor de modernizare a MAI și sporirii încrederii populației în angajații poliției naționale.

SECURITATE ȘI APĂRARE

Republica Moldova este amplasată într-o zonă marcată de instabilitate și pericole importante de securitate, inclusiv în propriile sale hotare. Deși riscul unei agresiuni militare convenționale are o probabilitate redusă, consolidarea capacității naționale de apărare este o necesitate stringentă, atât în vederea asigurării unui potențial operativ și de descurajare, cât și pentru gestionarea diferitelor tipuri de crize, în cooperare cu celelalte instituții din domeniul securității naționale.

Sistemul național de apărare necesită reformare și modernizare întru dezvoltarea capacităților necesare de asigurare a unui nivel ridicat de reacție pentru apărarea națională și reacție adaptată provocărilor de tip hibrid sau asimetric, precum și acordarea sprijinului autorităților publice în situații de urgență și acordarea de asistență populației în caz de dezastre. Totodată, pentru îndeplinirea obiectivelor asumate este necesar ca armata să dezvolte capacitățile necesare participării la misiuni de menținere a păcii sub egida organizațiilor internaționale.

Pe termen mediu, Forțele Armate trebuie să devină o structură de forță modernă, capabilă să facă față amenințărilor la securitatea statului și să constituie garantul suveranității și independenței naționale.

Acțiuni prioritare:

- Ajustarea cadrului legal privind protecția socială a militarilor și familiilor acestora a veteranilor Forțelor Armate, veteranilor acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, și

veteranilor sectorului de securitate și apărare. Asigurarea măsurilor de creștere a calității și de îmbunătățire a condițiilor de serviciu în cadrul sistemului de securitate și apărare națională;

- Reformarea și modernizarea sectorului de apărare și securitate reieșind din interesele naționale ale Republicii Moldova și a noilor provocări la adresa securității naționale, regionale și globale;
- Dezvoltarea capacităților militare și creșterea capacității operaționale necesare asigurării apărării naționale;
- Consolidarea capacităților forțelor sistemului național de apărare în gestionarea situațiilor de criză. Dezvoltarea și perfecționarea interacțiunii și cooperării dintre ele;
- Ajustarea documentelor de politici în domeniul securității și apărării naționale pentru a face față noilor amenințări și provocări la securitatea națională;
- Eficientizarea procesului decizional în cadrul guvernării sistemului de securitate și apărare națională. Asigurarea transparenței decizionale și financiare a instituțiilor din sectorul de securitate și apărare;
- Consolidarea parteneriatelor bilaterale și multilaterale în domeniul apărării și securității naționale cu partenerii strategici ai Republicii Moldova;
- Contribuirea la Politica de Securitate și Apărare Comună a Uniunii Europene și continuarea cooperării cu Alianța Nord-Atlantică în cadrul Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP), Inițiativei de Consolidare a Capacităților de Apărare (DCBI) și altor programe benefice pentru modernizarea sectorului de apărare a Republicii Moldova;
- Dezvoltarea capacităților de informații, contrainformații și securitate reieșind din contextul pericolelor noilor tehnologii informaționale. Dezvoltarea capacităților de asigurare a securității informaționale, cibernetice și de comunicare strategică;
- Eficientizarea utilizării capacităților comune regionale de control și apărare a spațiului aerian național. Ajustarea cadrului legal privind controlul și apărarea spațiului aerian național;
- Intensificarea contribuției Armatei Naționale la asigurarea păcii prin participarea în cadrul misiunilor internaționale;
- Continuarea procesului de profesionalizare graduală a Armatei Naționale, inclusiv prin creșterea ponderii militarilor prin contract și a atractivității profesiei militare.

REINTEGRAREA ȚĂRII

Intensificarea dialogului în formatul 5+2, care are drept scop restabilirea statului întregit prin negocieri pașnice, diplomatice, cu păstrarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova în hotarele ei internațional recunoscute, asigurarea funcționalității depline a statului reîntregit ca singurul subiect al dreptului internațional, care asigură drepturile fundamentale și libertățile cetățenilor săi, principiile de guvernare democratică, libera exprimare și alte libertăți fundamentale.

Acțiuni prioritare:

- Negocierile în formatul 5+2 trebuie să acopere probleme social-economice, drepturile omului, libera circulație și reglementarea politică a conflictului;
- Formarea unui consens dintre principalele forțe politice referitor la principiile de bază ale reglementării politice a conflictului;
- Construirea unui consens național referitor la reglementarea conflictului;
- Cooperarea mai strânsă cu țările vecine, inclusiv Ucraina, pentru a asigura managementul comun al frontierelor;
- Implementarea proiectelor social-economice menite să contribuie la rezolvarea problemelor cu care se confruntă oamenii de pe ambele maluri;
- Asigurarea locuitorilor din stânga Nistrului cu anumite servicii disponibile pentru locuitorii de pe malul drept al Nistrului;
- Lupta cu contrabanda și corupția ca un deziderat important în reglementarea pașnică, politico-diplomatică, a conflictului.